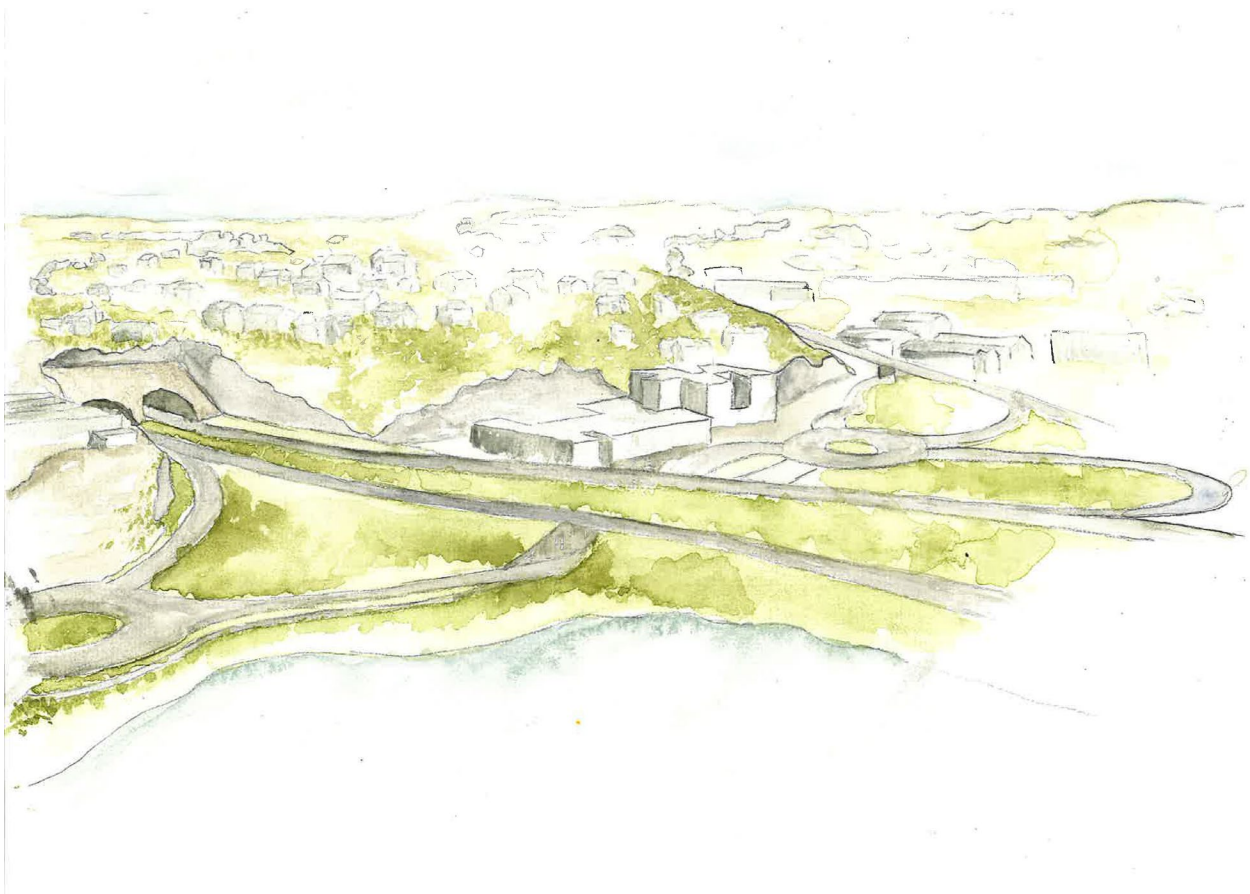

Detaljregulering E39 Ytre ringvei

Planprogram – vedlegg 1
Merknadsbehandling planoppstart og planprogram

Oppdragsnr:	5206182
Oppdragsnavn:	Detaljregulering E39 Ytre ringvei
Dokument nr.:	NV42E39VK-PLA-RAP-0005
Filnavn	Planprogram - vedlegg 1 - Merknadsbehandling planoppstart og planprogram

Revisjonsoversikt

Revisjon	Dato	Revisjon gjelder	Utarbeidet av	Kontrollert av	Godkjent av
e02	02.07.2021	For godkjenning hos myndigheter	HelSoe	SarOee	TeFaa
d01	29.06.2021	For godkjenning hos oppdragsgiver	HelSoe	KriRe	TeFaa

Forord

Dette dokumentet er utarbeidet i etterkant av varsel om planoppstart og høring av planprogram for detaljregulering for E39 Ytre ringvei i Kristiansand. Planoppstart og høring av planprogram ble kunngjort 19. april 2021. Merknadsperioden var på 6 uker og frist for å komme med merknader var 31. mai 2021. Det kom inn totalt 85 merknader.

Dokumentet inneholder en oppsummering av alle mottatte merknader fra:

- Offentlige instanser
- Næringsorganisasjoner og bedrifter
- Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger
- Grunneiere, naboer, andre interessenter

Alle merknader er også kommentert fra forslagsstiller, Nye Veier. Se vedlegg 2 til planprogrammet for alle innkomne merknader i sin helhet.

Nye Veier har besluttet å oppsummere og kommentere merknader til både varsel om oppstart og planprogrammet i ett samlet dokument. De fleste merknadene har vært rettet mot planoppstart, men merknader som omtaler / omhandler planprogrammet er merket med overskrift: «Innspill til planprogram».

Planarbeidet for Ytre ringvei er i en tidlig fase og det gjenstår arbeid med konsekvensutredning, vurdering av en rekke fagtema og arbeid med tekniske løsninger før Nye Veier vil fremme et ferdig planforslag. I det videre planarbeidet vil Nye Veier ta med seg merknadene og vurdere hvordan de eventuelt kan tas hensyn til.

Nye Veier
Thomas Kaaløy Jensen

2. juli 2021

Leseveiledning for dokumentet:

<i>Tas til orientering:</i>	Innhold i innspillet tas som opplysning/informasjon.
<i>Tas til etterretning:</i>	Benyttes der tiltakshaver vil etterkomme innspillet i det videre planarbeidet.
<i>Tas til følge:</i>	Benyttes der tiltakshaver vil følge opp innspillet med endring(er) i planmaterialet.
<i>Tas ikke til følge:</i>	Benyttes der tiltakshaver ikke vil følge opp innspillet.
<i>Dette medfører ikke riktighet:</i>	Benyttes der innspillet beror på feiltolkning.

Innhold

1	Oversikt høringsuttalelser	5
2	Oppsummering høringsuttalelser tematisk.....	7
2.1	Innledning.....	7
2.2	Grunnerverv	7
2.3	Støy	8
2.4	Luftforurensing	8
2.5	Trafikk	8
2.6	Rystelser/vibrasjoner	9
2.7	Konsekvensutredningen generelt.....	9
2.8	Massehåndtering / utfylling i Vige.....	9
2.9	Forholdet til kommunedelplan Ytre ringvei	10
3	Oppsummering høringsuttalelser enkeltvis	11
3.1	Offentlige instanser.....	11
3.2	Næringsorganisasjoner og bedrifter	29
3.3	Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger	37
3.4	Grunneiere, naboer og andre interessenter.....	60
4	Appendix (i) – Bærekraftsvurderinger knyttet til CEEQUAL-manualen	107

1 Oversikt høringsuttalelser

Offentlige instanser

- A1 Statsforvalteren i Agder (27.05.2021)
- A2 Statens vegvesen (31.05.2021)
- A3 Agder fylkeskommune (fylkesutvalget 08.06.2021)
- A4 Norges vassdrags- og energidirektorat (02.06.2021)
- A5 Mattilsynet (31.05.2021)
- A6 Bane NOR (20.05.2021)
- A7 Fiskeridirektoratet region sør (27.04.2021)
- A8 Statsbygg (05.05.2021)
- A9 Agder og Telemark bispedømme (26.05.2021)
- A10 Kristiansand kirkelig fellesråd (27.05.2021)
- A11 Kystverket (31.05.2021)
- A12 Direktoratet for mineralforvaltning (31.05.2021)
- A13 Avinor (31.05.2021)
- A14 Sørlandet Sykehus HF (27.05.2021)

Næringsorganisasjoner og bedrifter

- B1 Sørlandets Europakontor AS (05.05.2021)
- B2 Norcem AS (19.05.2021)
- B3 Kristiansand Næringssselskap AS (20.05.2021)
- B4 Ring Eiendom AS (19.05.2021)
- B5 Kristiansand Havn (20.05.2021)
- B6 Dalaneveien 37 AS (25.05.2021)
- B7 Vigeveien 25 AS (25.05.2021)
- B8 Bjarne Johansen Bildemontering AS (28.05.2021)
- B9 St1 Norge AS (28.05.2021)
- B10 Asbjørnsen Holding AS (31.05.2021)
- B11 Byggmo Eiendom AS (31.05.2021)

- B12 WSP (representerer Frampeik AS m. fl) (27.05.2021)

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger

- C1 Christianssands Byselskab (29.04.2021)
- C2 Kongsgård II Velforening (19.05.2021)
- C3 Otra Laxefiskelag (21.05.2021)
- C4 Christianssand klatreklubb (27.05.2021)
- C5 Kongsgård 1/Vige Velforening (28.05.2021)
- C6 Dalane Velforening (30.05.2021)
- C7 Dalane Borettslag (28.05.2021)
- C8 Fidjemoen Velforening (28.05.2021)
- C9 Elgstien Velforening (31.05.2021)
- C10 Fremtiden i våre hender (31.05.2021)
- C11 Studentorganisasjonen i Agder (31.05.2021)
- C12 Randesund bydelsråd og Aksjonsgruppen NEI til Container- og Industrihavn i Kongsgård/Vige (31.05.2021)
- C13 Seniorrådet i Kristiansand kommune (31.05.2021)
- C14 Gimlevang velforening (31.05.2021)

Grunneiere, naboer, andre interessenter

- D1 Stig Andre Kalleklev (19.04.2021)
- D2 Gjørn Johnsen Salmonsens (19.04.2021)
- D3 Odd Von Porat Fiane (19.04.2021)
- D4 Arne Johan Eriksen (19.04.2021)
- D5 Arvid Rosseland (19.04.2021)
- D6 Jørn Olav Rud (21.04.2021)
- D7 Steffen Borgar Løvdahl (26.04.2021)
- D8 Per Klepsland (28.04.2021)

D9 Benedikte Løvdahl Nilsen (29.04.2021)
D10 Anette Skeime (30.04.2021)
D11 Tor Olve Mørch (10.05.2021)
D12 Kåre Haugeland (11.05.2021 og 28.05.2021)
D13 Marianne Sjuls (12.05.2021)
D14 Mai Thanh Tam Thi (18.05.2021)
D15 Norman Ugland (18.05.2021)
D16 Eirik Hodnemyr (19.05.2021)
D17 Teodor Gunnar Rafoss (20.05.2021)
D18 Pavel Omelchenko (20.05.2021)
D19 Espen Lomeland (24.05.2021)
D20 Gunn Aageland Hervold (24.05.2021)
D21 Bjarne Larsen (24.05.2021)
D22 Tove Hauge (27.05.2021)
D23 Tom Erik Pedersen (25.05.2021)
D24 Bård Torjussen (26.05.2021)
D25 Arne Birger Sjursø m.fl. (26.05.2021)
D26 Dagfinn og Bodil Berntsen (26.05.2021)

D27 Eva Gunhild Rødli (27.05.2021)
D28 Unni Berge og Osmund Olsen (27.05.2021)
D29 Kari Skår Dahl og Jan Erik Mandelid (29.05.2021)
D30 Øivind Monsen Nyvoll (29.05.2021)
D31 Elisabeth Bryn (30.05.2021)
D32 Nina Børrestad og Ole Morten Helland (30.05.2021)
D33 Oda Rønholt Nilsen (30.05.2021)
D34 Anne Karin og Sigmund Ro (31.05.2021)
D35 Trond Torjussen (31.05.2021)
D36 Asbjørn og Martha Torjussen (28.05.2021)
D37 Ellen Marie Næss Hald (31.05.2021)
D38 Thomas Eikeland Fiskå (31.05.2021)
D39 Eli-Marie Danbolt Drange (31.05.2021)
D40 Rune Torjussen (31.05.2021)
D41 Thor Kristian Hanisch (31.05.2021)
D42 Ola Dahl (31.05.2021)
D43 Silje Hauge m. fl (31.05.2021)
D44 Idar Støwer (31.05.2021)
D45 Kine Ljosdal (31.05.2021)

2 Oppsummering høringsuttalelser tematisk

2.1 Innledning

Det har total kommet inn 85 merknader. Det er grunneiere, naboer og andre interessenter som har stått for de fleste uttalelsene med 45 innkomne merknader. Innenfor denne gruppering er privatpersoner boende i Vigje og Dalane sterkt representert. Dette var forventet, da det er planlagt dagsone i Vigje og Dalane som vil gi mest påvirkning på lokalt bomiljø, samt at det for disse områdene arbeides med løsninger som avviker fra kommunedelplan for Ytre ringvei.

I høringsperioden for planprogrammet ble det avholdt tre dialogmøter for områdene Vigje, Dalane og Grauthelleren. Disse ble annonsert i forkant og var åpne for alle som ønsket å delta. I tillegg ble det arrangert åpent folkemøte og åpen kontordag. Alle arrangementer ble avholdt digitalt i tråd med retningslinjer for smittevern hensyn for Covid-19. Det har også blitt gjennomført en rekke særmøter med berørte i løpet av høringsperioden, samt vært kontakt på e-post og telefon. Offentlige aktører har gjennom en ekstern samarbeidsgruppe blitt informert om planarbeidet og fått komme med innspill både i forkant og i løpet av høringsperioden.

Enkelte temaer har gått igjen i mange av merknadene på tvers av grupperingene. Disse hovedpunktene er listet opp tematisk under, med de viktigste momenter svart ut.

2.2 Grunnerverv

Det er mange som har etterlyst mer informasjon om deres eiendom vil bli innløst, eller lurer på når de vil få beskjed, dersom deres eiendom blir direkte berørt av tiltaket. Det er også flere som påpeker at de ønsker kompensasjon eller erstatning for verdiforringelse som følge av tiltaket, og mange som påpeker at de frykter verdiforringelse.

Nye Veier har stor forståelse for at tiltaket vil kunne ha negative konsekvenser for enkeltpersoner og familier og at en ønsker mer informasjon. Det er først ved vedtatt reguleringsplan at Nye Veier får endelig oversikt over hvordan de enkelte eiendommene berøres. Berørte grunneiere vil holdes informert. Dersom boligen blir så berørt at Nye Veier vurderer en innløsning i løpet av planprosessen, vil Nye Veier kontakte grunneiere direkte.

Dersom eiendommer berøres fysisk av selve veianlegget vil grunneieren ha krav på erstatning. Det at en får veien nærmere, får støy, innsyn, anleggsvirksomhet, osv., som kan medføre en redusert markedsverdi/verdiforringelse, medfører som hovedregel ikke erstatning. Dette betraktes som alminnelige ulemper og rammer mange eiendommer både langs eksisterende veier og nye veier. Det

finnes rettspraksis fra Høyesterett rundt dette temaet som viser at nabolovens tålegrense, det vil si hvor mye en nabo må tåle av tiltak som påvirker hans eiendom, er svært høy. Dette gjelder spesielt når retningslinjene for støy er oppfylt. Se eget avsnitt for tema støy.

2.3 Støy

Når det gjelder støy er det mange som ønsker mer informasjon om hvordan støybildet blir. Videre lurer de på hvordan Nye Veier forholder seg til summen av støy fra Ytre ringvei og andre byggetiltak omkring og hvilke avbøtende tiltak som vil bli iverksatt.

Støy er et av temaene som skal utredes i reguleringsplanarbeidet, etter støyretningslinjen T-1442/2021. Se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy. Samlet støy fra vei og fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige vurderes på et overordnet nivå. Det tas utgangspunkt i tidligere utarbeidede støyberegninger for kommunedelplan for havneområde nord, Kongsgård/Vige.

Reguleringsplanen skal vise hvilke støyreducerende tiltak som skal gjennomføres i tilknytning til veien, slik som områdeskjerm og støyvoller. Støyberegningen skal vise effekten av støytiltakene. Hvilke eiendommer som skal vurderes med tanke på lokale støytiltak som lokal skjerming av uteplass og/eller fasadetiltak fastsettes i de samme utredningene. Konsekvenser av støyende virksomhet i anleggsperioden skal også vurderes og beskrives.

2.4 Luftforurensing

Det har vært flere innspill fra grunneiere, naboer og andre interessenter som etterlyser mer informasjon rundt luftforurensning og i hvilken grad man vil ta stilling til summen av både ny Ytre ringvei, dagens situasjon og andre fremtidige tiltak i området.

Det skal gjennomføres vurderinger av lokal luftkvalitet som del av reguleringsplanarbeidet. Se planprogrammet kapittel 6.2.2 Luftforurensing. Retningslinjer for behandling av luftkvalitet T-1520 skal legges til grunn. Luftkvaliteten ved tunnelåpninger skal vies spesiell oppmerksomhet og eventuelle avbøtende tiltak vurderes. Påvirkning fra fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige vil bli vurdert.

2.5 Trafikk

Mange av grunneierne og interessegruppene er bekymret for økt trafikkbelastning nært eksisterende boligområder som følge av etablering av kryssområdene på Vige og Dalane. Det er også flere som påpeker at trafikk sikkerheten og fremkommeligheten må ivaretas gjennom anleggsfasen, spesielt med tanke på barn og unge.

Hvilke virkninger tiltaket har for trafikale forhold og fremkommelighet skal utredes i videre planarbeid. Se planprogrammet kapittel 6.5.3 Trafikale forhold, fremkommelighet og kollektivtrafikk. Fremtidig beregnet trafikksituasjon legges til grunn for beregninger av støy, klimautslipp og luftforurensing.

2.6 Rystelser/vibrasjoner

Flere grunneiere har kommet med innspill hvor de uttrykker bekymring rundt rystelser og hvordan dette vil påvirke deres eiendom.

Under anleggsperioden vil enkelte eiendommer som ligger over tunnelen kunne oppleve rystelser som følge av tunneldrivingen. Det vil utarbeides grenseverdier for hvor store rystelser som tillates på den enkelte bygning. Salvestørrelser vil bli tilpasset grunnforhold og bebyggelse i det aktuelle området. Rystelsesmålere vil bli plassert ut for å holde kontroll på rystelsesnivået i driveperioden. Under drift vil beboere over tunnel normalt ikke merke noen rystelser eller vibrasjoner fra tunnelen.

2.7 Konsekvensutredningen generelt

Det er generelt mange som påpeker at de savner utredninger og mer informasjon om tiltakets påvirkning på natur og bomiljø.

Selve konsekvensutredningen tilhører neste planfase, dvs. utarbeidelse av planforslaget, og en ferdig utredning vil følge planforslaget når planforslaget legges ut på høring/offentlig ettersyn.

2.8 Massehåndtering / utfylling i Vige

Spørsmål knyttet til massehåndtering generelt, og utfylling i Vige spesielt, har gått igjen i flere merknader.

Det skal i forbindelse med planforslaget utarbeides en plan for driving av tunnelen, samt håndtering av overskuddsmasser. Det skal vurderes ulike løsninger og konsekvenser knyttet til disse løsningene skal fremkomme i planforslaget.

Utfylling i Vige som er nødvendig for opparbeiding av veitiltaket vil utredes og konsekvenser belyses i det videre planarbeidet.

Når det gjelder bruk av tunnelmasser i Topdalsfjorden, er foreløpige vurderinger at dette kan være en gunstig løsning med tanke på bærekraftig bruk av overskuddsmasser fra tunnelene. Det foreligger allerede vedtatte arealplaner for ny havn i Vige/Kongsgård-området, som trenger steinmasser for å kunne bli realisert. Nærheten til den østre munningen av Ytre ringvei i Vige, gjør det gunstig for

realiseringen av begge prosjekter å benytte tunnelstein til utfylling for havneformål. Imidlertid er ikke utfylling i havneområdet en premiss for planarbeidet for Ytre ringvei. Det jobbes med alternative løsninger, f.eks. etablering av knuseverk, eksport av kvalitetsstein til markeder i Europa eller landdeponi andre steder. Foreløpig er disse vurdert som dårligere løsninger både for havneprosjektet og for Ytre ringvei-prosjektet i et kostnads- og bærekraftperspektiv.

2.9 Forholdet til kommunedelplan Ytre ringvei

Mange innspill omhandler forhold omkring detaljreguleringen og den vedtatte kommunedelplanen for Ytre ringvei. Det har kommet innspill som peker på at nytt konsept presentert i varsel om oppstart og planprogram medfører store endringer fra vedtatt kommunedelplan. Det stilles spørsmål til om silingsnotat gir nok grunnlag for å anbefale ønsket konsept.

Da Nye Veier tok over Ytre ringvei-prosjektet startet man et optimaliseringsprosjekt og ytterligere grunnundersøkelser. Det ble slått fast at tidligere konklusjon i kommunedelplan for Ytre ringvei om at man ikke kan krysse under Otra var feilaktig. Ved å krysse under Otra kan hovedløpet for ringveien ligge i tunnel mellom Vigje og Grauthelleren, noe som vil spare store naturområder for inngrep og føre til at færre vil oppleve konsekvenser knyttet til støy og luft.

Det har også vært svært viktig å finne en trasé som i størst mulig grad er samfunnsøkonomisk lønnsom. Det vil si en mest mulig effektiv trasé, hvor kostnadene av utbygging ikke overgår nytteverdien av veien. Det blir da viktig å finne en trasé som gjør at en får ledet mer trafikk ut av Kristiansand sentrum, samt en trasé som samlet sett er skånsomt både med tanke på natur, klima og nærmiljø. I de planlagte dagsoneene vil også forutsetninger som omhandler geometri og veinormaler og trafikkavvikling under utbygging være førende for hvilke løsninger som kan foreslås. Det jobbes med å se på ulike løsninger, for å sikre en løsning som både er hensiktsmessig og skånsom.

Kommunedelplanen har et kryssområde i Vigje, kort dagsone på bru over Otra, kryss i dagen ved bussgarasjene i Dalane og kryss ved Grauthelleren. Foreløpig løsningsforslag baserer seg på den vedtatte kommunedelplan for Ytre ringvei. Forskjellen er at krysset i Vigje ligger sør for eksisterende E18, i stedet for nord for E18, men i all hovedsak innenfor plangrensene for kommunedelplanen. Videre er det ingen dagsone ved Otra og i Dalane, bortsett fra 2 rundkjøringer som kobler krysset inne i tunnelen til rv. 9. Disse ligger sør for plangrensene for den vedtatte kommunedelplanen, og virkningen av dette løsningsforslaget skal utredes i planarbeidet. Ved Grauthelleren er det bare mindre justeringer av løsningen i kommunedelplanen.

3 Oppsummering høringsuttalelser enkeltvis

3.1 Offentlige instanser

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
A1	Statsforvalteren i Agder (27.05.2021)	a) Statsforvalteren er foreløpig positiv til flytting av kryssområde og tunnelpåhugg i Narviga til Vige og tunnel under Otra med kryss i fjell på Dalane. De vurderer at det vil ha mindre konsekvenser for landskap, friluftsliv og natur enn løsningene i vedtatt KDP. b) De ber om at avsatt naturområde i KDP for havneområdet nord videreføres i reguleringsplanen, samt at det sikres vanngjennomstrømning fra Vigebukta til Narviga. c) De ber om at kompenserende eller avbøtende tiltak i Grimsbekken innarbeides i plandokumentene og minner om at tiltak i vassdrag er søknadspliktig etter forskrift.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Det er avklart med Statsforvalteren at naturområdet det henvises til er naturområde i sjø avsatt i kommunedelplan for Ytre ringvei. Inkludering av naturområde vurderes nærmere i forbindelse med planarbeidet. Det er et mål for Nye Veier at vannkvaliteten i Narviga ikke skal forringes som følge av det planlagte veiltaket. Løsninger for å sikre tilfredsstillende vannutskifting vil bli vurdert i det videre planarbeidet. c) Tas til etterretning. Samlede mulige påvirkninger på Grimsbekken, fra både anleggsfasen og driftsfasen, skal vurderes sammen med nødvendige avbøtende tiltak. Hvis tiltaket forventes å forringe

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		d) De forutsetter at områdene avsatt med hensynssone naturmangfold ved Grauthelleren videreføres. <u>Vige</u> e) Statsforvalteren legger til grunn at det gjøres utredning og vurdering av planens virkninger etter vannforskriften § 12, herunder påvirkning på vannforekomster utenfor planområdet. De ber om tilstrekkelig detaljer til å kunne ta stilling til de samlede tiltakene, f.eks. må det fremgå pelet kaifront med begrenset behov for fyllingsfot i sjøområdene, eller utfylling med lang og slak fyllingsfot, og eventuelle behov for stabiliserende mot-fyllinger. f) De mener arbeidet med konsekvensanalyse for utfylling av havnearealer og konsekvensutredning for Ytre ringvei hører sammen, da mesteparten av massene planlegges disponert i Vige. Massehåndtering ble ikke konsekvensutredet for KDP for Ytre ringvei.	miljøtilstanden i vannforekomsten, eller gjøre det vanskelig å nå miljømålet, skal tiltaket vurderes etter vannforskriften § 12. Se planprogrammet kapittel 6.3.3 Naturmangfold. d) Tas til orientering. Varslingsgrensen berører dette området per nå. Det vurderes i det videre planarbeidet om dette området skal inngå i planen eller ikke. e) Tas til etterretning. Se planprogrammet kapittel 6.3.3 Naturmangfold og 7.3 Vannmiljø. Forholdet mellom veiltaket og plan for havn vil avklares i planarbeidet. f) Planarbeidet for Ytre ringvei vil ta for seg konsekvenser av nødvendige utfylling i sjø for veien, samt mot-fylling i sjø for stabilisering av veiltaket. Se planprogrammet kapittel 6.5.7 Utfylling i sjø og 6.5.8 Massehåndtering, riggområder og anleggsgjennomføring. Forholdet mellom veiltaket og plan for havn vil avklares i planarbeidet. Det er per dags dato ikke

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		g) Utredning av konsekvenser av massedisponering må inneholde detaljerte beskrivelser av utførelse, samt konsekvenser for planens influensområde. Herunder konsekvenser for mulig endret vanngjennomstrømming og endringer av hydrologiske og økologiske forhold i Topdalsfjorden. Forhold de ber om at klart fremkommer: salinitetsprofiler, tidevannspåvirkning, profiler av bunntopografi, mulige endringer i sirkulasjonsdyp og salinitet, oksygen i bunnvann og sirkulasjon/utskifting av denne, samt estuarine blandsone-effekter og mulige effekter på aluminium og tilstandsformer til denne. <u>Glitre</u> h) Statsforvalteren ber om at edelløvslokalitet kartlegges på nytt, på bakgrunn av ny status for naturtypen og forekommende arter. i) Avhengig av resultatet fra konsekvensanalyse for massedisponering på Vige mener de at massedeponi på Glitre bør avgrenses ytterligere. Besparelser knyttet til bruk av området til massedisponering må klart komme frem og det må veies opp mot naturverdier, friluftsliv og adkomst til Baneheia.	fastsatt om overskuddsmasser utover nødvendig utfylling til vei og motfylling skal benyttes til fremtidig havn i Kongsgård/Vige. g) Nye Veier vil gjøre en egen vurdering av mulige konsekvenser i anleggsfasen. Forholdet mellom veiltaket og plan for havn vil avklares i planarbeidet. Statsforvalteren vil bli nært involvert i videre prosess. Se for øvrig svar punkt f. h) Tas til etterretning. i) Tas til orientering. Vurderes i det videre planarbeidet. Nye Veier vil vurdere avgrensning av området på Glitre sett opp mot driveopplegg for tunnelen og plan for disponering av masseoverskuddet fra tunnelene.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		<u>Støy</u> j) De ber om støyanalyser for veiavsnitt som vil kunne få et vesentlig endret trafikkbilde og at ev. rekkefølgekrav knyttet til støysikring av påvirkete områder innarbeides i bestemmelsene.	j) Tas til etterretning. Se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy.
A2	Statens vegvesen (31.05.2021)	a) Vegvesenet ser av varselet og planprogrammet at mye av det som faller innenfor deres ansvarsområde er tenkt ivarettatt. b) E18 på Vige har høy ÅDT og det er mange syklistene på ekspressykkelveien. Det er viktig at anleggsfasen får fokus, med tanke på trafikkavvikling, trafiksikkerhet og løsninger for kollektiv og myke trafikanter. c) Det er viktig å se på kapasitetsprogram og utfordringer i krysset på Vige der fire felt skal flettes sammen med fire felt på eksisterende E18. d) For mange bilister kan rv. 9 bli raskeste vei til sentrum. Nye kryss vil endre trafikkmengden/fordelingen. Det må vurderes behov for bedre veikapasitet på rv. 9. Trafikk fra Vennesla vil sannsynligvis kjøre rv. 9 i stedet for fylkesveinett. Og trafikkmengde på rv. 9 nord for krysset kan følgelig øke mye. e) Gang- og sykkelveitrafikk på rv. 9 må ivaretas.	a) Tas til orientering. b) Tas til etterretning. Se planprogrammet kapittel 6.5.3 Trafikale forhold, fremkommelighet og kollektivtrafikk. c) Tas til etterretning. Se planprogrammet kapittel 6.5.3. d) Tas til etterretning. Se planprogrammet kapittel 6.5.3. e) Tas til etterretning.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
A3	Agder fylkeskommune (fylkesutvalget 08.06.2021)	<u>Fylkesutvalget har vedtatt følgende:</u> 1. Fylkesutvalget er positive til at det igangsettes detaljregulering for strekningen E39 Ytre ringvei fra Vige til Grauthelleren i Kristiansand kommune. 2. Fylkesutvalget ser det som positivt at det er vurdert alternative løsninger for å optimalisere veilinen, redusere byggekostnadene og øke den samfunnsøkonomiske lønnsomheten 3. Fylkesutvalget ber om at samfunnsnyttig bruk og plassering av overskuddsmasser nøye vurderes i det videre planarbeidet. 4. Fylkesutvalget oppfordrer Nye Veier AS til å vurdere planskilt kryssing for gang- og sykkelveien i kryssene mot riksvei 9 ved Dalane. 5. Fylkesutvalget forutsetter at veitunnelen ikke kommer i konflikt med mulig fremtidig jernbanetunnel fra Langemyr til ny havn på Kongsgård/Vige. 6. Fylkesutvalget ber om at øvrige planfaglige innspill innarbeides i planen <u>Øvrige planfaglige innspill/innspill til planprogrammet:</u> a) Det bes om at bruk og plassering av overskuddsmassene blir grundig vurdert. b) Kryssing i plan mellom gang- og sykkelvei og rv. 9 ved Dalane er i tråd med veinormal, med tanke på beregnet trafikk. Men Ytre ringvei skal fungere som omkjøringsvei,	1) Tas til orientering. 2) Tas til orientering. 3) Tas til etterretning. Se planprogrammet kapittel 6.5.8 Massehåndtering, riggområder og anleggshåndtering. 4) Tas til orientering. Vurderes i planarbeidet. 5) Tas til orientering. Valgt veitrasé er ikke til hinder for en fremtidig jernbanetilknytning, slik den foreløpig er skissert til havn på Kongsgård/Vige. 6) Tas til orientering. a) Tas til etterretning. Se planprogrammet kapittel 6.5.8 Massehåndtering, riggområder og anleggsgjennomføring. b) Tas til orientering. Vurderes i planarbeidet.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		gang- og sykkelveien ligger langs en hovedinnfartsåre og er en del av nasjonal sykkelrute 3. Det bes derfor om at Nye Veier vurderer planskilt kryssing. c) Det bes om at det tas inn punkt i planprogrammet om vurdering av ev. konflikt mellom ny veitunnel og fremtidig jernbane til ny havn på Kongsgård/Vige. d) Det forutsettes at overskuddsmasser ikke lagres slik at det stenger eller forhindrer tilgang til tursti og turveinettet. Det må utredes avbøtende tiltak om slik lagring må skje. e) Det er positivt med informasjonsfilm rettet mot barn og unge. Grønt- og lekeområde for boligområdet på Dalane må ivaretas og ev. bruk av arealet må erstattes med tilsvarende. f) De er positive til bærekraftsmålene i prosjektet. g) Ytre ringvei vil bedre tilgjengelighet for bussanlegg på Dalane og vil være viktig beredskapsvei for kollektivtransporten ved hendelser på dagen europavei gjennom Kristiansand. Det ønskes dialog med Nye Veier sammen med Agder kollektivtransport AS vedrørende utforming av kryssløsninger, ev. holdeplasser, m.m.	c) Tas til følge. Dette er nå tatt inn i planprogrammet kapittel 5.1.5. d) Tas til etterretning. Vurderes i planarbeidet. Se planprogrammet kapittel 6.3.2 Friluftsliv/by- og bygdeliv. e) Tas til orientering. Hvordan grønt- og lekeområder for boligområdet på Dalane kan ivaretas vurderes i planarbeidet. Se planprogrammet kapittel 6.3.2 Friluftsliv/by- og bygdeliv. f) Tas til orientering. g) Tas til etterretning.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		h) Det bes om at regional vannforvaltningsplan for Agder vannregion legges inn i planprogrammet. i) Nordre del av Grimsbekken ligger innenfor planområdet og denne er svært belastet av menneskelig påvirkning. Potensielle gyteområder for ørret må ivaretas. Bekken kan ha funksjon for ål, som er rødlistet. j) Fysiske tiltak i vassdrag som kan medføre fare for forringelse av produksjonsmulighetene for fisk eller andre ferskvannsorganismer er søknadspliktig etter forskrift. k) Det er eldre bygningsmiljøer på Glitre innenfor planområdet og på Vige. På Glitre ligger Storheia hoppbakke som var i bruk mellom 1934-1980. l) Det ligger arbeiderboliger med stor verneverdi på Dalane. Det ønskes at bygningsmiljøet bevares. Det bes om dokumentasjon og enkel oppmåling og beskrivelser, spesielt dersom noe planlegges revet. m) Jernbaneverkstedet ved rv. 9 har høy kulturminneverdi og veiltaket bør trekkes lengst mulig unna.	h) Tas til følge. Se planprogrammet kapittel 2.2 Regionale planer og føringer. i) Samlede mulige påvirkninger på Grimsbekken, fra både anleggsfasen og driftsfasen, skal vurderes sammen med nødvendige avbøtende tiltak. Se planprogrammet kapittel 6.3.3 Naturmangfold. j) Tas til etterretning. k) Tas til orientering. Kulturarv skal utredes i planarbeidet, se planprogrammet kapittel 6.3.4 Kulturarv. l) Tas til orientering. Se svar punkt k. Hensynet til bygningsmiljøet på Dalane vil vurderes i det videre planarbeidet. m) Tas til orientering. Se svar punkt k. Hensynet til jernbaneverkstedet vil vurderes i det videre planarbeidet.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		n) Kulturminneloven undersøkelsesplikt må ivaretas i områdene som er markert med dagsoner. o) Det vises til flere mål fra Regionplan Agder 2030 som planarbeidet er i tråd med. p) Det legges til grunn at E18 og E39 samt rv. 9 beholdes som del av europaveinettet.	n) Tas til etterretning. Nye Veier har hatt dialog med fylkeskommunen angående registreringer iht. kulturminneloven. o) Tas til orientering. p) Tas til orientering.
A4	Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) (02.06.2021)	a) For samferdselsanlegg som medfører tiltak i og ved vassdrag må virkninger av tiltak utredes og hensynet til vassdraget ivaretas. NVE mener samferdselsanlegg bør unngå utfylling i vann og vassdragsnære områder. Vannveier må krysses med god nok kapasitet, slik at fase for flom, erosjon og skred ikke øker. b) NVE ber om at innspill de ga i møte 25.11.2021 ved oppstart av planarbeidet tas med videre. <u>Innspill til planprogrammet og plandokumenter</u> c) Tunnel kan føre til utfordring med senkning av grunnvannstanden og innlekkasje av vann. Planarbeidet må vurdere om det er fare for drenering av grunnvannet. Det er positivt at det i planprogrammet står at det skal gjøres grunnundersøkelser med tanke på bergets beliggenhet, kvalitet på berg og løsmasser og hydrogeologiske undersøkelser.	a) Merknad om utredning og hensyn til vassdraget tas til etterretning. Merknad om å unngå utfylling i vann tas til orientering. Se planprogrammet kapittel 6.5.2 Hydrologi og 6.5.7 Utfylling i sjø. b) Tas til etterretning. Innspillene samsvarer i stor grad med det som er sendt inn skriftlig. c) Tas til etterretning. Se planprogrammet kapittel 6.5.1 Grunnforhold, geologi, geoteknikk og hydrogeologi.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		d) Det er viktig at masseoverskudd ikke legges i raviner, bekkedaler og vassdrag. Virkninger av slike utfyllinger i vann og vassdrag må vurderes opp mot vannressursloven. I møte har problemstilling ved utfylling ved Vige og påvirkning på Topdalsfjorden blitt tatt opp. e) NVE mener det må vurderes hvordan massehåndtering skal foregå (drivemetode), fordi det kan medføre at område for massehåndtering må endres. NVE mener massehåndtering må løses som del av reguleringen. f) Det bes om at tiltakene som berører vassdrag og grunnvann, både i byggefase og permanent, beskrives og virkningene av tiltak vurderes i plandokumentene. g) Det må vurderes om tiltakene er konsesjonspliktig. Reguleringsplan kan erstatte konsesjon, dersom vassdragstiltakene er tilstrekkelig beskrevet, potensielle skade/ulempen for allmenne interesser er godt belyst og ivaretatt i planen. h) Det må vurderes om tiltakene kan medføre økt fare for flom og vassdragsrelatert skade for omkringliggende områder.	d) Tas til etterretning. Hvordan masseoverskuddet skal håndteres vurderes videre i planarbeidet. Se planprogrammet kapittel 6.5.8 Massehåndtering, riggområder og anleggsgjennomføring. e) Tas til orientering. Massehåndtering vil være en del av reguleringsplanarbeidet. Se planprogrammet kapittel 6.5.8. f) Tas til etterretning. Se planprogrammet kapittel 6.3.5 Naturressurser og 7.3 Vannmiljø. g) Tas til etterretning. På nåværende tidspunkt vurderes det at tiltakene i vassdrag ikke vil være konsesjonspliktige etter vannressursloven. Når det gjelder tiltakenes påvirkning på grunnvannsforholdene planlegges det tilfredsstillende beskrivelser i planforslaget, slik at det ikke er nødvendig med egen konsesjonsvurdering. h) Tas til etterretning. Se planprogrammet kapittel 6.5.2 Hydrologi.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		i) Det er kvikkleire og sprøbruddmateriale i planområdet. Ved utfylling i sjø er det særlig viktig at sikkerhet mot skred vurderes og ivaretas i planmaterialet. Grunnforholdene må også kartlegges i områder for massehåndtering. Både permanente og midlertidige anlegg må vurderes. Det må gå frem av planmaterialet at tiltakene som planlegges ikke medfører økt fare for omkringliggende områder. j) NVE viser til sin nettside, veiledere og kartløsning.	i) Tas til etterretning. Se planprogrammet kapittel 6.5.1 Grunnforhold, geologi, geoteknikk og hydrogeologi og 6.5.8 Massehåndtering, riggområder og anleggsgjennomføring. j) Tas til orientering.
A5	Mattilsynet (31.05.2021)	<u>Innspill til planprogrammet og planarbeidet</u> a) Ifølge planprogrammet er det ikke registrert vannressurser i varslingsområdet. Mattilsynet kjenner heller ikke til slikt. Unntak kan være fare for skade på eksisterende vannledningsnett. Det er viktig å ha oppdaterte kart og oversikt over sårbarheter. Mattilsynet mener det som står i planprogrammet kap. 6.5.5 Teknisk infrastruktur ivaretar problemstillingen. b) Dersom private vannforsyninger, som grunnvannsbrønner eller overflatevann, blir berørt av planen er dette et tema som bør hensyntas i videre planarbeid. c) Ved tiltak på jordbruksareal kan det skje uønsket spredning av planteskadegjørere gjennom jordmasser som flyttes og med maskiner med rester av jord, frø og planter. Det er viktig at problemstillingen hensyntas i videre planarbeid. Berørte	<u>Innspill til planprogrammet og planarbeidet</u> a) Tas til orientering. b) Tas til etterretning. c) Tas til etterretning. Se planprogrammet kapittel 7.2 Miljøoppfølgingsprogram.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		områder må utredes og det må ev. fastsettes avbøtende tiltak i bestemmelsene.	
A6	Bane NOR (20.05.2021)	a) Bane NORs arealer må reguleres til baneformål. Dersom kryssalternativ Dalane nord velges, må det reguleres tilstrekkelig areal til nytt spor. Dersom kryssalternativ Dalane sør velges, må ev. konsekvenser for Bane NORs anlegg for pukk med silo og spor beskrives. Bane NOR har GSMR-anlegg i heia nord for omformeren på Krossen. b) Det vises til minste avstandskrav mellom konstruksjoner, veier og stier og jernbanens infrastruktur, samt tidligere korrespondanse angående frihøyde veibro. Det må innhentes tillates fra Bane NOR dersom tiltak blir liggende mindre enn 30 m fra spormidt. Tekniske planer med nærføring til jernbanen må fremlegges Bane NOR. Dette må sikres i bestemmelsene. c) Det må vurderes krav til gjerde mellom jernbanen og andre formål. Krav må fremgå av bestemmelsene. d) Dersom massedeponi ved Glitre ønsker ikke Bane NOR økt trafikk på planovergang, men foretrekker intern anleggsvei som ikke krysser jernbanen. Bane NOR ønsker å bli kontaktet rundt dette i planprosessen. e) Bane NOR har innspill som går på kryssalternativ Dalane nord og regulering av planskilt kryssing til Glitre.	a) Tas til etterretning. Kryssalternativet DN ble valgt vekk i silingsprosessen. Ev. konflikt med anlegg for pukk vurderes i planarbeidet. b) Tas til etterretning. c) Tas til etterretning. d) Tas til orientering. Hvordan massene skal håndteres er en del av videre planarbeid. Bane NOR vil kontaktes dersom aktuelt. e) Tas til orientering. Jf. svar i punkt a), kryssalternativet DN ble valgt vekk i silingsprosessen.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		f) ROS-analysen må inneholde sikkerhetsforhold relatert til jernbanens stabilitet og konstruksjon, togtrafikk, kryssing av jernbanen og ferdsel i sporet, samt andre jernbanerelaterte temaer. g) Der veien krysser under jernbanen i tunnel må avstand mellom tunneltak og jernbanen samt geologiske rapporter om fjellets beskaffenhet fremlegges Bane NOR. h) Det opplyses om rutiner ved behov for stopp av togtrafikken. i) Bane NOR har ingen merknad vedrørende jernbanens anlegg på Krossen og tidligere arbeiderboliger for jernbanen. j) Det vises til Bane NORS veileder for nasjonale interesser i planlegging og tekniske regelverk.	f) Tas til etterretning. g) Tas til etterretning. h) Tas til etterretning. i) Tas til orientering. j) Tas til orientering.
A7	Fiskeridirektoratet region sør (27.04.2021)	a) Fiskeridirektoratet kan ikke se at planarbeidet berører deres interesser og har ingen merknader.	a) Tas til orientering.
A8	Statsbygg (05.05.2021)	a) Statsbygg er grunneier av Universitetet i Agder (UiA), campus Kristiansand. UiA er deres leietager. Planområdet og planlagt trasè ligger i tunnel under UiA. Statsbygg ønsker på sikt mulighet for å etablere energibrønner og at dette hensyntas. Dersom planarbeidet legger begrensninger på tiltak i grunnen ber de om tidlig dialog.	a) Tas til orientering. Det vil ikke være mulig å etablere energibrønn i tunneltraseen. Det vil fastsettes i videre planarbeid hvilke sikkerhetsavstander som kreves mellom tunnel og tiltak i grunnen.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Tiltaket er av stor regional betydning, og vil sikre forutsigbar og robust veitilknytning gjennom Agder og knytte arbeidsmarkeder i regionen tettere sammen. Samtidig innebærer det stort massoverskudd og anleggsperioden vil berøre mange. Statsbygg ønsker å holdes orientert, særskilt om forhold som berører dem og UiA. <u>Merknad til planprogrammet:</u> c) Statsbygg har ingen kommentarer til planprogrammet og støtter utredningstemaene.	b) Tas til orientering. c) Tas til orientering.
A9	Agder og Telemark bispedømme (26.05.2021)	a) Planlagt tunnel vil passere 400-500 m fra Oddernes kirke. Kirken er bygget på 1100-tallet og fredet. Det bør utredes om rystelser fra sprengningsarbeid kan medføre skader og sprekker i mur. Tidligere tunnelarbeid og eventuelle tidligere skader må tas i betraktning. b) Tunneltraseen vil ikke ha noen betydning for kirkene den passerer visuelt sett. Det bør utredes om grunnvannsforhold og rystelser kan påvirke Oddernes kirke, kirkested og gravplass.	a) Tas til etterretning. Konsekvenser for kirken vil vurderes i planarbeidet. b) Tas til orientering. Mulig påvirkning på Oddernes kirke, kirkested og gravplass vil vurderes i det videre planarbeidet. Se planprogrammet kapittel 6.3.5 Naturressurser og 6.5.1 Grunnforhold, geologi, geoteknikk og hydrogeologi. Før bygging av tunnelen vil det utføres bygningsbesiktigelser av bygninger innen en gitt avstand til tunneltraseen samt for bygninger nært traseen som er spesielt følsomme for vibrasjoner. Det vil utarbeides

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			vibrasjonskrav som må overholdes av entreprenør under bygging av tunnelen. Vibrasjonsmålere vil monteres på bygninger for å overvåke faktiske vibrasjoner. Det utføres en hydrogeologisk vurdering av grunnvannsforhold og potensiale for setninger og innlekkasjekrav settes for tunnelen for å unngå negative konsekvenser av grunnvannssenkning.
A10	Kristiansand kirkelig fellesråd (27.05.2021)	a) Kristiansand kirkelig fellesråd viser til uttalelse fra Agder og Telemark bispedømme og gir sin tilslutning til denne.	a) Tas til orientering.
A11	Kystverket (31.05.2021)	a) Kystverket forutsetter at veianlegget utformes slik at havne- og næringsarealer i Kongsgård/Vige sikres god tilkomst til hovedveinettet og god trafikkavvikling. Dette gjelder også i anleggsperioden. Dersom dette ikke ivaretas, vurderer Kystverket innsigelse ut fra hensynet til effektiv og tilgjengelig sjøtransport. b) De mener endringen fra KDP i Vige er stor og stiller spørsmål om silingsnotatet gir grunnlag for å ta stilling til dette. Veiløsning vil permanent beslaglegge havne- og næringsareal, som de ikke er kjent med at vil være mulig å relokalisere. Det forventes at konsekvenser for etablert og planlagt havne- og næringsvirksomhet gjøres rede for. Dersom planforslaget kommer i konflikt med effektiv havnevirksomhet vurderer Kystverket innsigelse.	a) Tas til etterretning. Forholdet til havne- og næringsarealene i Kongsgård/Vige vil vurderes som en del av planarbeidet. Nye Veier har dialog med Kristiansand Havn. b) Tas til orientering. Konsekvensene for planlagt havne- og næringsvirksomhet vil redegjøres for i planbeskrivelsen til planforslaget.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Areal på Ringknuten som foreslås brukt til massehåndtering beslaglegger havnearealer og kan skape støy- og støvplager. Dersom det legges til rette for massehåndtering ved Ringknuten, vil Kystverket vurdere innsigelse ut ifra hensynet til effektiv havnevirksomhet. d) Dersom det likevel planlegges bru over Otra forutsettes det at det blir like stor seilingshøyde som eksisterende broer. De minner om at broer krever tillatelse av Kystverket. e) Kystverket forventer at Ytre ringvei ikke er til hinder for fremtidig jernbanetilknytning til havneområdet i Kongsgård. f) Kystverket forutsetter at planarbeidet skjer i samråd med Kristiansand Havn HF.	c) Tas til etterretning. Nye Veier er i dialog med Kristiansand Havn vedrørende ev. bruk av Ringknuten som et midlertidig areal for disponering av masseoverskudd fra veiltaket. Dersom det blir aktuelt å bruke Ringknuten vil anleggsstøy være en del av temaer som skal vurderes. d) Tas til orientering. Det er ikke aktuelt med bru over Otra. e) Tas til etterretning. Valgt veitrasé er ikke til hinder for fremtidig jernbanetilknytning slik den foreløpig er skissert til Kongsgård/Vige. Det er tatt inn tekst om dette i planprogrammet kapittel 5.1.5. f) Tas til etterretning.
A12	Direktoratet for mineralforvaltning (31.05.2021)	a) Planområdet berører pukkforekomsten Ringknuten som har nasjonal betydning. Det har vært masseuttak som ble avsluttet og sikret i 2019. Arealet er avsatt til havneområde i kommunedelplan. Etter det DMF forstår, er forekomsten ferdig utdrevet. Det skal likevel fremgå av planen om ressursen er ferdig utdrevet, og hvilke konsekvenser tiltaket vil ha for forekomsten. Vurderinger av forekomsten som inngår i overordnede planer må refereres til. Dersom det	a) Tas til orientering. Det er kun aktuelt å vurdere midlertidig mellomlagring av stein på Ringknuten. Det kan bli knusing av steinmasser for foredling av massene. Alle fraksjoner vil i størst mulig grad gjenbrukes. Det vil ikke være aktuelt at restprodukt legges igjen på Ringknuten.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		planlegges tiltak som vil ytterligere båndlegge forekomsten skal dette også fremkomme av vurderingene. b) Planområdet berører grusforekomsten Gimlemoen som har liten betydning i følge NGUs database. DMF vurderer ev. fremtidig uttak som lite sannsynlig, men det bør likevel vurderes i hvilken grad nye tiltak berører forekomsten og ev. konsekvenser av dette. c) DMF viser til relevant lovverk og digital kartløsning.	b) Tas til etterretning. Dette vil vurderes dersom planforslaget berører grusforekomsten på Gimlemoen. c) Tas til orientering.
A13	Avinor (31.05.2021)	a) Dagområdet ved Vige berører restriksjonsplanen for Kristiansand lufthavn. Restriksjonshøyden ligger på kote 62,5-110 moh. Siden E18 ved Vige ligger på kote 4-10 moh antar de at tiltakene ikke berører restriksjonsplanen. b) Avinor ber om at det legges inn bestemmelse vedrørende restriksjonsplanen for Kristiansand lufthavn, varslingsrutiner ved sprengningsarbeider i anleggsperioden og farlig eller villedende belysning. c) Planområdet berøres ikke av flystøysoner for flyplassen.	a) Tas til orientering. Planlagte tiltak berører ikke restriksjonsplanen. b) Tas til etterretning. Dette vil vurderes implementert i bestemmelsene i det videre planarbeidet. c) Tas til orientering.
A14	Sørlandet Sykehus HF (27.05.2021)	a) Sykehuset har deltatt i to møter angende planarbeidet og har gitt innspill som de repeterer her. b) Sykehusets bygninger varierer i alder og beskaffenhet. Byggene og aktivitetene er sensible for støy. Det nevnes en	a) Tas til orientering. b) Tas til etterretning. Før bygging av tunnelen vil det utføres bygningsbesiktigelser og en fullstendig

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		rekke spesialutstyr som alltid må være i funksjon. I forbindelse med slikt omfattende tiltak må det påberegnes restriksjoner med hensyn til rystelser, vibrasjon og støy. Tiltaket vil være nært psykiatrisk sykehusbygg, under oppføring. Sykehuset forutsetter at rystelsesmålinger foretas i nødvendig omfang. c) Området over tunnelene er klassifisert som kvikkleiresoner. Sykehuset er bekymret for hvilke konsekvenser rystelser fra anleggsarbeidet vil påføre kvikkleireforekomsten under sykehusbebyggelsen. Dette forhold må påaktes særskilt.	kartlegging av sykehusets behov og krav. Det vil utarbeides vibrasjonskrav som må overholdes av entreprenør under bygging av tunnelen. Vibrasjonsmålere monteres på sensitivt utstyr og bygninger. Aktuelle tiltak som vurderes er begrensninger i tidsrom for sprengning og arbeider som medfører strukturstøy, reduserte salvelengder og tilpasset sprengningsopplegg for å overholde vibrasjonskrav. Arbeidene vil måtte utføres i tett dialog mellom sykehuset og utførende entreprenør. c) Tas til etterretning. Det er kartlagt flere kvikkleiresoner langs Otra over planlagt tunnel. Det er kontrollert om dagens stabilitet i de kartlagte kvikkleiresonene holder krav til robusthet, som vil gjelde tiltakskategori K3 og K4. (K4 innebærer bl.a. sykehus.) Det vil utføres supplerende grunnundersøkelser og stabilitetsberegninger der det er nødvendig. Vibrasjoner fra tunnel både i anleggs- og driftsfase skal tilfredsstille kravene i NS 8141-3:2014: Vibrasjoner og støt.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		d) Agder fylkeskommune og Kristiansand kommune eier dammer i Baneheia. Det er utført flomberegninger ved dambrudd som indikerer flomnivå mer enn 100 ganger større enn alminnelig 1000 års flomberegning for nedbør. Dette vil potensielt ha svært betydelige konsekvenser for flere av sykehusbyggene. e) Tunnelene må ikke gi begrensninger for egen utvikling av sykehusområdet. f) Ambulansetjenestens utrykningsmønster vil kunne påvirkes. Adkomst for ambulansepersonell i forbindelse med ulykker må planlegges godt. Begge deler bør skje i samarbeid med Sykehusets prehospitale miljø.	d) Tas til etterretning. Det er i 2015 utført tilstandsvurdering av nevnte dammer med anbefaling om mulige tiltak. Norconsult har fått opplyst at Agder fylkeskommune og Kristiansand kommune er i dialog for å vurdere hvilke tiltak som skal utføres. Det antas at tiltak vil påbegynnes i 2022. Aktuelle tiltak under bygging av tunnel er å utarbeide vibrasjonskrav og montere vibrasjonsmålere på demningene. e) Tas til orientering. Det forventes ikke at planlagt tunneltrasé vil gi begrensninger i sykehusets utvikling av området. f) Tas til etterretning. Se planprogrammet kapittel 6.4 ROS-analyse og 6.5.3 Trafikale forhold, fremkommelighet og kollektivtrafikk.

3.2 Næringsorganisasjoner og bedrifter

Næringsorganisasjoner og bedrifter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
B1	Sørlandets Europakontor (05.05.2021)	a) Sørlandets Europakontor har ingen uttalelse i saken.	a) Tas til orientering.
B2	Norcem AS (19.05.2021)	a) Norcem har siloanlegg for sement i Vige Havnevei 20, gnr/bnr 47/60, som de har drevet siden 1992. Anlegget er viktig og veldrevet, med stor kapasitet for levering av sement til byggeprosjekter i Agder, og tidvis utover dette. b) Norcems skip legger til kai, sement losses gjennom rør i kulvert frem til siloene hvor sementen lagres. Lossing av sement fra skip som kan legges til kai i umiddelbar nærhet, er en ubetinget nødvendighet. Norcem har sikret kaitilkomst med tinglyst erklæring på gnr/bnr 47/13 og 23. Utfylling som hindrer Norcems skip å legges til kai vil være i strid med tinglyst rett. c) Bulktiler opp til 25 m, med krav til stor svingradius, laster sement fra silo for utkjøring til kunder. Kjørebane for bulktiler til/fra silo skjer også over Norcems naboeiendommer. Norcem har sikret atkomst med tinglyst erklæring på gnr/bnr 47/13, 23 og 28 samt 42/203. Dersom nytt veianlegg med riggområde hindrer nødvendig kjøreareal vil det være i strid med tinglyst rett. d) Norcem ser frem til en dialog og at de blir hensyntatt.	a) Tas til orientering. Nye Veier har vært i dialog med Norcem. b) Tas til orientering. Hvordan kairett ivaretas vurderes i forbindelse med planarbeidet. c) Tas til orientering. Hvordan veirett ivaretas vurderes i forbindelse med planarbeidet. d) Tas til orientering. Nye Veier vil fortsette dialogen med Norcem.

Næringsorganisasjoner og bedrifter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
B3	Kristiansand Næringssselskap AS (20.05.2021)	a) Kristiansand Næringssselskap (KNAS) viser til dialog og møte med Nye Veier. De har forstått at traséen i Vige er endret og at det vil påvirke Shellstasjonen. KNAS støtter traséendringen slik at veien blir mer kostnadseffektiv og billigere å bygge. b) De legger til grunn økonomisk kompensasjon for påvirkning på deres tomter og ber om å holdes oppdatert slik at de kan informere leietakere. c) De ber om at veitrafikkstasjonen til St1 Norge (Shell) blir ivaretatt slik at det også i fremtiden kan tilbys veitrafikanttjenester i Vige. De viser til uttalelsen fra St1 Norge AS.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Nye Veier vil fortsette dialogen med KNAS om hvordan deres interesser kan ivaretas på en god måte. c) Tas til orientering. Hvordan Shellstasjonen blir påvirket vil vurderes i det videre planarbeidet.
B4	Ring Eiendom AS (19.05.2021)	a) Ringknuten Pukkverk har vært det eneste stasjonære pukkverket i Kristiansand med opparbeidet infrastruktur. Pukkverket ble flyttet fra Kongsgård til kommunegrensen mellom Kristiansand og Lillesand i 2017 pga. regulert ny havn. b) Deponering av masser i Kongsgård for videresalg vil være ødeleggende for Ringknuten Pukkverks drift og levedyktighet. Det vil ikke være mulig å konkurrere med slikt utsalg. Det bes om at dette hensyntas. c) Utfylling i sjøen i Vige til fremtidig havn vil ikke være ødeleggende for Ringknuten Pukkverk.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Hvordan massene skal håndteres vil være en del av det videre planarbeidet. Se planprogrammet kapittel 6.5.8 Massehåndtering, riggområder og anleggsgjennomføring. c) Tas til orientering.

Næringsorganisasjoner og bedrifter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
B5	Kristiansand Havn (20.05.2021)	a) Kristiansand Havn KF har behov for masser i Havneavsnitt Nord. Bruk av overskuddsmasser fra Ytre ringvei til dette formålet er både hensiktsmessig og samfunnsnyttig. b) KRS Havn ønsker ikke at mellomdeponiet på Kongsgård skal reguleres. Området kan brukes som reserveareal, men ønsker å håndtere dette gjennom avtale dersom det ikke kreves offentlig vedtak. c) Havnedirektøren og havnestyret mener at o_SHA 4 og o_SHA 6 kan innlemmes i planområdet for å avklare plankrav for utfylling i disse områdene.	a) Tas til orientering. b) Tas til etterretning. Nye Veier er i dialog med Kristiansand Havn. c) Tas til orientering. Behov for å utvide planområdet vurderes i det videre planarbeidet i samråd med Kristiansand kommune og Kristiansand Havn.
B6	Dalaneveien 37 (25.05.2021)	a) Dalaneveien 37 AS er eiendomsselskap med tilknytning til Gumpen Auto AS. Eiendommen benyttes til bilverksted og bilpleie. Virksomheten sysselsetter rundt 10 årsverk. b) En kryssløsning med rundkjøring plassert på naboeiendom vil trolig påvirke Gumpen Auto sterkt. Det vil bety betydelige kostnader og fare for arbeidsplasser. c) Det vises til dialogmøte 18. mai der det ble presentert en alternativ plassering av rundkjøring lengre sør. Denne løsningen vil ikke påvirke eiendommen og gir derfor en vesentlig bedre situasjon for virksomheten. Det anmodes om at det velges en løsning som denne.	a) Tas til orientering. Nye Veier har vært i dialog med Gumpen Auto AS. b) Tas til orientering. c) Tas til orientering. Nye Veier vil ta med seg innspillet fra Dalaneveien 37 AS i det videre planarbeidet og arbeidet med å detaljere løsningene for rundkjøringen plassert på naboeiendommen.

Næringsorganisasjoner og bedrifter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
B7	Vigeveien 25 AS (25.05.2021)	a) Vigeveien 25 AS eier bnr/gnr 47/64, 47/12, 47/47 og 47/48. Eiendommene vil bli direkte berørt av traséen. b) Vigeveien 25 AS har i rundt 15 år forsøkt å utvikle eiendommene, men har blitt hindret av bygge- og deleforbud, arealplaner, samt usikkerhet rundt trasévalg for Ytre ringvei. Det foreligger konkrete byggeplaner for nytt nærings- og lagerbygg. Virksomheten har behov for forutsigbarhet. c) Vigeveien 25 AS lurer på hvilke følger ny vei vil ha for deres drift og utviklingsmuligheter og om reguleringsplanen kan tilpasses slik at den er forenelig med fortsatt drift og byggeplaner. d) De anmoder om at det tas hensyn til atkomst, parkeringsmuligheter, drift i anleggsperioden, byggegrenser til vei, støy og muligheter for utbygging. e) Vigeveien 25 AS og Wigemyr & Co DA ber om å bli holdt orientert om videre planarbeid og er tilgjengelig for dialog.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Nye Veier har forståelse for at Vigeveien 25 AS ønsker avklaring og forutsigbarhet for sine eiendommer. Med reguleringsplanarbeidet og etter hvert en vedtatt plan vil det gis avklaring for arealbruken. c) Nye Veier har hatt dialog med Vigeveien 25 AS. Innspillet fra Vigeveien 25 AS tas med videre i planarbeidet når det skal detaljeres ut løsninger for Vigeområdet. d) Tas til orientering. e) Tas til orientering.
B8	Bjarne Johansen Bildemontering AS (28.05.2021)	a) Bjarne Johansen Bildemontering AS driver bildemonterings- og bilbergingsbedrift i Dalaneveien 35, hvor de selger og sender brukte bildeler til hele landet. De må ha stående mange kondemnerte biler for en minimum tilgang på brukte deler. De har avtale med forsikringsselskaper om å hente biler og bilene som må stå til saken er behandlet. Bjarne Johansen har også avtale med Viking Falck, NAF og inntauing for	a) Tas til orientering. Nye Veier er i dialog med Bjarne Johansen. Det vil vurderes i det videre planarbeidet om det er behov for å erverve noe av eiendommen.

Næringsorganisasjoner og bedrifter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		forsikringsselskapet og politiet. De trenger tomtas størrelse som i dag.	
B9	St1 Norge AS (28.05.2021)	a) St1 Norge AS er hjemmelshaver og driver Shell Vige (gnr/bnr 47/47), Shell Fidjane øst (14/1588) og Shell Fidjane vest (14/1611). Alle stasjonene vil bli berørt av planarbeidet, Shell Vige i størst grad. Det vises til dialog og møte med Nye Veier. b) Det bes om at adkomst til stasjonene ved Fidjane / Grauthelleren hensyntas i anleggsfasen og beholdes som i dag. De har strenge interne retningslinjer for levering av drivstoff, som bl.a. innebærer at tankbiler ikke får rygge. c) Kryssalternativ VS2 i Vige innebærer at Shell Vige ikke kan bestå. Det vurderes også at 1/3 av kundegrunnlag for Shell Fidjane øst og vest vil falle bort som følge av Ytre ringvei. Shell Gartnerløkka er vedtatt lagt ned som følge av veiløsning for E18 gjennom Kristiansand. Veiplanene får dramatiske konsekvenser for bilistkunder, langtransportørkunder og rundt 50 ansatte. d) St1 Norge AS ber om at Shell Vige kan reetableres i nærområdet og forventer at Nye Veier tilrettelegger. Det er arealer rundt Vige som kan være velegnet. De oppfordrer Nye Veier til å revurdere beliggenhet til lokalvei mellom de to rundkjøringene. Primært ønsker de løsning med utvidelse av	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Arbeidet med kryssområdet på Grauthelleren ivaretas av prosjektet E39 Kristiansand vest – Mandal øst. Reguleringsarbeidet for Ytre ringvei vil derfor ikke omfatte krysset på Grauthelleren. c) Tas til orientering. Nye Veier forstår at de samlede veiutbyggingene i Kristiansand får konsekvenser for St1 Norge AS. d) Tas til orientering. Nye Veier har dialog med St1 Norge AS om hvordan Shell Vige kan ivaretas i planarbeidet. Det ses på egnete arealer, sammenholdt med adkomstmuligheter og synlighet og hva som er mulig med hensyn til veitiltaket.

Næringsorganisasjoner og bedrifter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		gnr/bnr 46/47 ved å fylle opp kanalen. Sekundært en tomt med tilknytning til det nye veisystemet i Vigebukta. e) St1 Norge AS ønsker å bli involvert i videre prosess.	e) Nye Veier vil fortsette dialogen med St1 Norge AS.
B10	Asbjørnsen Holding AS (31.05.2021)	a) Asbjørnsens Holding AS er helt eller delvis eier av følgende eiendommer på Vige: • Asbjørnsen Eiendom AS, Vige Havnevei 64-72 (100%): Disse har 3 leietakere: Umoe Advanced Composit, Securitas AS og Loomis AS • Abas Invest AS, Vige Havnevei 78 og 90 (50%): Flere leietakere, med det er Avfall Sør AS og Optimera AS som bruker gateplan foran bygget • Vias AS, Vige Havnevei 58 (50%): Leietaker G. Pedersen AS • Vige Atrium AS, Vige Havnevei 4-10 (20%) b) Innspillet inneholder en rekke opplysninger om bruk av bygg og utearealer, adkomst og andre behov for de ulike selskapene. c) Det er 200-300 ansatte med daglige virke i byggene og ekstra viktig at det tas ekstra hensyn til myke trafikanter i anleggsperioden og etter endt prosjekt.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. c) Tas til orientering. Nye Veier er i dialog med Asbjørnsens Holding AS vedrørende deres eiendommer i Vige og det videre planarbeidet.

Næringsorganisasjoner og bedrifter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
B11	Byggmo Eiendom AS (31.05.2021)	a) Uttalelsen er på vegne av Byggmo Eiendom AS og LTL AS (morselskap). De eier helt eller delvis følgende eiendommer: • Vige Havnevei 4-10: Berører Vigeveien Eiendom AS og Vige Atrium AS. • Vige Havnevei 84: Berører Byggmo Eiendom AS. • Vige Havnevei 78 og 90: Berører Abas Invest AS. b) De er overrasket over trasévalg i Vige. Det får potensielt betydelig negative konsekvenser for deres eiendommer. Samtidig er de positive til veiltiltaket for Kristiansand og ønsker å være konstruktiv bidragsyter. c) De ønsker dialog og samarbeid om løsninger i Vige. De er opptatt av normal drift i anleggsperioden, og minimerer ulemper knyttet til støy, forurensning og ferdsel. Videre at det sikres mest mulig avstand mellom vei og bygg og gode innkjøringstraseer til eiendommene deres. d) Innspillet inneholder en rekke opplysninger om hvilke konsekvenser veitraseen får for de ulike eiendommene, bl.a. nevnes frykt for vanskeligheter med å få inn nye leietakere. e) De har konkrete innspill til tiltak som kan minske konsekvensene for deres eiendommer.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Det vises til planprogrammet kapittel 5 Løsningsutvikling for en oppsummering av bakgrunn for trasévalg i Vige. c) Tas til orientering. Nye Veier har vært i dialog med næringsinteressene på eiendommene i Vige. d) Tas til orientering. I anleggsfasen vil det dessverre bli noen midlertidige ulemper for næringsvirksomheter i Vige. I samarbeid med virksomhetene vil Nye Veier se på hvordan slike ulemper kan minskes. e) Tas til orientering. Informasjonen tas med i det videre arbeidet med detaljering av løsningene i Vige.

Næringsorganisasjoner og bedrifter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
B12	WSP (representerer Frampeik AS m. fl) (27.05.2021)	a) WSP skriver på vegne av grunneierne ved gnr/bnr 14/45 og 14/44 (begge ved Grauthelleren) og orienterer om at de har pågående planarbeid mellom gamle E39, ny E39 og Bukksteinvannet. Området er tenkt benyttet til næringsformål i tilknytning ny E39. Det er planlagt energistasjon, biogass-fyllestasjon, veiservice og reparasjon, logistikk- og lagerfunksjoner. b) WSP ønsker god dialog videre.	a) Tas til orientering. Eiendommene ligger utenfor arealet som omfattes av prosjektet Ytre ringvei. Kryssområdet på Grauthelleren vil håndteres av prosjektet E39 Kristiansand vest – Mandal øst. b) Tas til orientering.

3.3 Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
C1	Christianssands Byselskab (29.04.2021)	a) Christianssands Byselskab er fornøyd med valg av veitrasé. Tunnel på store deler av strekningen betyr at sentrale og viktige naturområder blir bevart og at viktige deler av bymarka og friluftslivet ikke blir berørt. b) De er usikker på om de tre kryssene gir tilfredsstillende adkomst til sentralsykehuset. Slik veien er lagt nå, må kontakten til sykehuset skje gjennom det sentrale byområdet. De forutsetter at problemstillingen tas med i konsekvensutredningen og faglige avveininger. Beste løsning vil være om det etableres kryss i tunnel med adkomst til Eg under bakken. c) Nødvendige landskapshensyn og visuelle konsekvenser må ivaretas der det gjøres tiltak over bakken. Ved Dalane/Glitre finnes det gårdsmiljø, hoppbakke og damanlegg som er klassifisert som kulturminner av lokal karakter. Dette er del av et verdifullt kulturhistorisk miljø.	a) Tas til orientering. b) Tas ikke til følge. Direkte forbindelse mellom Ytre ringvei og sykehuset har blitt analysert i kommunedelplan for Ytre ringvei. c) Tas til orientering. Det skal utarbeides konsekvensutredning for tiltaket, se planprogrammet kapittel 6.3 Ikke-prissatte konsekvenser, hvor landskapsbilde, friluftsliv/by- og bygdeliv og kulturarv er en del av temaene som skal utredes.
C2	Kongsgård II Velforening (19.05.2021)	a) De støtter valg av kryssløsning VS2 i Vige, basert på verdien området båthavna/Narviga/Topdalstø har opp mot området Vige. b) De mener det er lagt for lite vekt på hvor stor betydning Narviga/Topdalstø har for de som bor der. Det gis beskrivelse	a) Tas til orientering. b) Tas ikke til følge. Forholdene er vurdert for VN1 og VS1. Se silingsnotatet

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		av sti fra Halvdan Svartes vei og ned til Topdalstø, som berøres av kryssløsning VN1 og VS1. VN1 og VS1 vil også berøre friområde som er det eneste de har. Beboere på eldreboliger er storbrukere av området, som er avhengig av lokale muligheter. c) Det bes om at opplysninger om bruk av område Vige og Narviga tas med i betraktninger rundt trasévalg.	kapittel 4.3.2.4 Friluftsliv, by- og bygdeliv. Disse forholdene er medregnet når det er vurdert at VN1 og VS1 har middels konfliktpotensiale for fagtema friluftsliv, by- og bygdeliv. c) Se svar i punkt b.
C3	Otra Laxefiskelag (21.05.2021)	a) Kultiveringsutvalget v/Otra Laxefiskelag mener tiltaket kan påvirke den anadrome strekningen til Otra. Tiltak må gjøres mest mulig skånsomt. b) Der veien er planlagt å krysse Otra har de gjort tiltak i Egsbekken som har anadrome fisk. De ønsker at bekken hensyntas. Dersom lukkede bekker åpnes i byggeprosessen ønsker de at de opprettholdes etter avsluttet arbeid. c) Området veien skal krysse Otra er viktig oppvekstområde for anadrome fisk som er viktig å hensynta i byggeprosess og ved fullendt arbeid. d) Det er dokumentert gjedde i Grotjønn. Det er viktig at det ikke spres fremmede arter i forbindelse med anleggsarbeidet.	a) Tas til orientering. Det er ikke planlagt arbeid i dagsonen ved Otra. Ved driving av tunnel under Otra/Eg vil det blant annet tas hensyn til sårbar natur, kvikkleire og sensitiv bygningsmasse ved sykehuset. Det vil bli satt strenge vibrasjonsgrenser i dette området. b) Tas til orientering. c) Se svar på punkt a. d) Tas til orientering. Det er ikke planlagt arbeid i dagsonen ved Grotjønn. Se for

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		e) Laxefiskelaget har tilgjengelig informasjon om elvebunnen, ungfiskundersøkelser og kartlegging av habitat på aktuell strekning.	øvrig planprogrammet kapittel 7.2 Miljøoppfølgingsprogram. e) Tas til orientering. Dette kan være nyttig informasjon med tanke på rystelser som kan forekomme i anleggsperioden.
C4	Christianssand klatreklubb (27.05.2021)	<u>Innspill til planprogram og planarbeid:</u> a) Massedeponi på Glitre kan komme i konflikt med Storheia klatrefelt. Feltet er ikke nevnt i planprogrammet under «friluftsliv, by- og bygdeliv». Klatrefeltet er meget populært og viktig i regionen, barnevennlig, for alle ferdighetsnivå og enkelt tilgjengelig. Størst aktivitet er i mars - november. b) Christiansand klatreklubb (CKK) ønsker at klatrefeltet og Bymarka hensyntas. Adkomst og parkering må ivaretas ved bygging og permanent situasjon. Adkomst må også opprettholdes hvis det blir aktuelt med bearbeiding og salg av steinmasser fra Dalane. c) Planområdet på Grauthelleren/Hellemyr dekker delvis en klatrevegg og ligger nært hovedklatreveggen på Hellemyr.	a) Tas til orientering. Det er foreløpig usikkert om massedeponi skal etableres på Glitre. Dette vurderes nærmere i planprosessen og en eventuell konflikt med Storheia klatrefelt skal utredes som en del av konsekvensutredningen for friluftsliv/by- og bygdeliv. b) Bruken av områdene på Glitre er ikke avklart. Dersom planprosessen videre viser inngrep i de nevnte områdene, skal disse utredes som en del av konsekvensutredningen for friluftsliv/by- og bygdeliv. Dette gjelder også atkomst og parkering. Eventuelle avbøtende tiltak skal også vurderes. c) Klatreveggen på Hellemyr vil ikke berøres av planforslaget da tiltaket vil gå i tunnel i dette området.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		CKK antar disse ikke berøres, da veien foreslås lagt i tunnel. De ber om at klatreveggene ikke berøres dersom endringer. d) CKK stiller på befaring om ønskelig. De viser til høringsinnspill og dialog med vegvesenet fra tidligere.	d) Tas til orientering.
C5	Kongsgård 1/Vige Velforening (28.05.2021)	a) Det er 514 innbyggere i velet, et område med økt fortetting og mange boligfamilier. Flere rammes av planarbeidet. b) Velforeningen lurte på om det finnes grunnlag for innsigelse iht. plan- og bygningsloven (pbl.) § 11-8 om båndleggingens tidsbegrensning. Hvilken avstand er beregnet som hensynssone rundt boligene? c) Finnes det grunnlag for innsigelse iht. pbl. § 11-17 om endring av kommunedelplan? Velforening mener KDP for Kongsgård/Vige havn og Ytre ringvei vil føre til omfattende endringer. De berører hverandre og må ses i sammenheng.	a) Tas til orientering. b) Myndigheter med innsigelseskompetanse i plansaker omfatter statlige og regionale organ, jf. pbl. §§ 12-13 og 5-4. Interesseorganisasjoner, grunneiere eller andre interessenter har mulighet til å klage på vedtatt plan, jf. §§ 12-12 og 1-9. Det vil bli lagt inn en sikringssone i planforslaget, for å forhindre at det gjøres tiltak i grunnen som kan skade tunnelen. Videre planarbeid vil avklare hvor stor sikringssone det er behov for og hvilke eiendommer som berøres. c) Se svar på punkt b angående innsigelse. Resten av punktet tas til orientering. Kommunedelplan for Ytre ringvei ligger til grunn for planarbeidet, men det er gjort enkelte justeringer av

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		<u>Innspill til planprogrammet og plandokumenter</u> d) De ønsker at dato for støyretningslinjen endres, slik at reviderte retningslinjer inkluderes, samt at bokkvalitet for berørte beboere blir ivarettatt. e) Kart for støysoner og luftkvalitet er ikke oppdatert i kommunedelplanen. f) Ber om utredning av sumstøy i anleggs- og driftsfasen fra eksisterende og planlagte anlegg og virksomheter. Ber om intervallmåling med min. 3 intervaller på 8 t.	traseen. Bakgrunnen for dette er beskrevet i planprogrammet kapittel 5 Løsningsutvikling. Planarbeid for havn i Kongsgård/Vige er i tidlig oppstartsfase og vil reguleres i egen reguleringsplan. d) Tas til følge. Støyretningslinjen T-1442 ble revidert juni 2021. Tekst i planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy er endret slik at det ikke vises til støyretningslinjen fra 2016. e) Tas til orientering. Støy og luftkvalitet er en del av temaene som skal utredes i reguleringsplanarbeidet, se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy og 6.2.2 Luftforurensning. f) Tas til orientering. Det vil gjøres en vurdering av behovet for en samlet vurdering av støy fra veitrafikk og havnevirksomhet, se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy. Konsekvenser i anleggsperioden skal også beskrives. I anleggsperioden vil det normalt følges opp med målinger på utvalgte steder.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		g) De er bekymret for luftkvalitet. Det er ikke utarbeidet fullstendig oversikt over fallende luftkvalitet. De ønsker at det utarbeides en spredningsmodell for å se hvor det er mest nedfall av forurensning. h) Det ønskes at snuplass i enden av Erling Skakkes vei opprettholdes. i) Velforeningen vil være med på planlegging av kompensierende tiltak, det nevnes utbedring av veier, rekreasjonsområde, m.m. De mener det bør settes rekkefølgebestemmelser for dette. j) De ønsker å beholde eksisterende reguleringsplan som gjelder mindre utvidelser på eksisterende boliger. k) Velforening er bekymret for sikkerhet og imøteser plan for sikringstiltak i anleggsfasen og drift av Ytre ringvei. l) Velforeningen ønsker aktiv deltakelse i planarbeidet.	g) Tas til orientering. Luftforurensning skal vurderes i det videre planarbeidet, se planprogrammet kapittel 6.2.2 Luftforurensning. h) Tas til orientering og vurderes i det videre planarbeidet. i) Tas til orientering og vurderes i det videre planarbeidet. j) Tas til orientering og vurderes i det videre planarbeidet. k) Tas til orientering. Det skal gjennomføres risiko- og sårbarhetsanalyse, jf. planprogrammet kapittel 6.4 ROS-analyse. Nødvendige risikoreduserende tiltak vil fastsettes i reguleringsbestemmelsene. Det skal utarbeides egen fagrapport for anleggsgjennomføring og anleggsteknikk der helse, miljø og sikkerhet blir vurdert. l) Tas til orientering.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
C6	Dalane Velforening (30.05.2021)	a) Det bor 124 stk i Dalane og velforeningen sammenligner stedet med en liten landsby. De vil arbeide mot Nye Veiers planer. b) Det vises til silingsnotatet og planprogrammet. Det fremstår som uforståelig at tunnelalternativ SS8 fremstår som det beste alternativet med tanke på ikke-prissatte tema. Det tas ikke med i betraktningen at SS8 vil være til sjenanse for bomiljøet i uoverskuelig fremtid. Konklusjonen er tatt på ufullstendig grunnlag, da bomiljø og barn og unges oppvekstmiljø ikke er på kriterielisten. SN7 vil være bedre valg mtp. ingen bebyggelse eller skolevei og jf. rikspolitiske retningslinjer. c) De mener konsekvenser for barn og unge ikke er vurdert og beskrevet iht. Statens vegvesens håndbok V712. Planene innebærer berøring av skolevei og fjerne privat grøntområde i sør.	a) Tas til orientering. Nye Veier har vært i dialog med Dalane Velforening. b) Tas til orientering. Nye Veier har valgt å gå videre med tunneltrasé SS8 og kryss DS i Dalane på bakgrunn av samlet vurdering av en rekke hensyn. Temaene friluftsliv, by- og bygdeliv, landskapsbilde, trafiksikkerhet er blant vurderingskriteriene og disse fagtemaene har alle betydning for bomiljø. Konfliktpotensialet ved tunneltrasé SN7 og kryssløsning DN i Dalane er vurdert som større og ligger derfor ikke til grunn for videre planarbeid. c) Tas til orientering. Det skal gjennomføres konsekvensutredning av fagtema friluftsliv/by- og bygdeliv iht. Statens vegvesens håndbok V712, se planprogrammet kapittel 6.3.2 Friluftsliv/by- og bygdeliv. Ferdelsforbindelser, sykkelruter og leke- og rekreasjonsområder er en del av registreringskategoriene. Konsekvenser for barn og unge vil beskrives særskilt i planbeskrivelsen til

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		d) Fjerning av grøntområde og boligfeltets eneste lekeplass bryter med prinsippene i St.meld. 18 (2015-2016) og V712. Økt trafikkmengde nært lekeplassen vil anses som brudd på prinsippene, da det vil medføre støy og svevestøv. e) Stenging av Dalaneveien nord vil medføre mer tungtrafikk, med trafikk til Bane NORs pukkverk som vil måtte gå gjennom boligområdet. Det vil skape støy og trafikkfarlige situasjoner.	planforslaget. Silingsarbeidet er et innledende arbeid med løsningsutvikling og trasévalg. I forbindelse med reguleringsplanarbeidet skal det arbeides med å få fastsatt detaljene omkring veiltakene, sett opp mot en rekke hensyn. d) Tas til orientering. Nye Veier vil forsøke å finne løsninger der lekeplass og grøntareal i minst mulig grad blir berørt og se på ev. avbøtende tiltak. Det er mange hensyn som skal tas og enkelte personer/ boligområder vil dessverre få negative konsekvenser som følge av Ytre ringvei. Samtidig vil Ytre ringvei avlaste trafikken gjennom Kristiansand sentrum og en veitrasé som i stor grad går i tunnel, vil spare verdifullt landskap. e) Dette medfører ikke riktighet. Det arbeides med en annen løsning for adkomst til Bane NORs pukkanlegg, som ivaretar kjøring til Bane NORs pukkanlegg slik som i dag. Endelig forslag til veiløsning vil fastsettes i det videre planarbeidet.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		f) Støy og svevestøv som følge av trafikken er ikke utredet godt nok. Det må også ses på støy fra andre etablerte kilder. g) Velforeningen har etterspurt empirisk grunnlag for fremtidig trafikk tall gitt i silingsnotat og møte. De viser til svar fra Nye Veier og mener det er uansvarlig at boligfeltet skal omkranses av helt ny avkjøring for E39 med direkte tilknytning til danskebåten hvor alle forutsetninger ikke er forankret og kvalitetssikret. h) Velforeningen har kommet med flere innspill til det de mener er alvorlige faktafeil i silingsnotatet og innhold som bryter med planbeskrivelsen for kommunedelplan Ytre ringvei. Dette går på beskrivelse av Dalane under ikke-prissatte temaer som landskapsbilde, kulturarv og friluftsliv, by- og bygdsliv.	f) Tas til orientering. Det vil utføres beregninger av både støy og støv fra veitrafikk som beskrevet i planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy og 6.2.2 Luftforurensning. Det benyttes standardiserte metoder og et detaljnivå som er tilpasset denne planprosessen. g) Tas til orientering. Silingsarbeidet var basert de forutsetningene som lå til grunn da, og var en tidlig fase av planarbeidet. I det videre planarbeidet skal trafikale forhold beskrives, se planprogrammet kapittel 6.5.3. Transport- og trafikkanalysene gjennomføres med de til enhver tid gjeldende retningslinjene. Det vil utarbeides egen fagrapport hvor grunnlag og forutsetninger dokumenteres. h) Tas til etterretning. I Silingsnotatet er bebyggelsen kommentert som en del av bebyggelsen på Krossen. Det er nå lagt inn en presisering av at det er boligområde på Dalane i Silingsnotatet. I konsekvensutredningen og planbeskrivelsen skal utredningen og

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			vurderinger skulle på bebyggelsen på Dalane og Krossen.
C7	Dalane Borettslag (28.05.2021)	a) Dalane Borettslag mener tekst i planinitiativet om Dalane og boligområdet er misvisende. Trasévalg SS8, kryssløsning DS vil føre til kraftig reduksjon av samlet areal og på boligområdets tilgang til grøntarealer. b) De mener tekst i silingsnotatet også har feil/manglende beskrivelse av boligområdet. Påvirkning på området vil ikke gi «mindre inngrep» og trafikkøkning vil negativt påvirke støy- og luftforurensning på kort og lang sikt. Trasévalg burde vært definert som «stort konfliktpotensial» for friluftsliv, by- og bygdeliv.	a) Tas til orientering. Planinitiativet var grunnlag for et oppstartsmøte for planarbeidet mellom forslagsstiller Nye Veier og Kristiansand kommune. I det videre planarbeidet skal det utarbeides en planbeskrivelse og en konsekvensutredning som beskriver og vurderer konsekvenser for boligområdet på Dalane mer inngående. b) Tas ikke til følge. Konfliktpotensiale- vurderingen for friluftsliv, by- og bygdeliv vurderes som riktig. Silingsarbeidet er et innledende arbeid med løsningsutvikling og trasévalg. I forbindelse med reguleringsplanarbeidet skal det arbeides med å få fastsatt detaljene omkring veiltakene, sett opp mot en rekke hensyn. Fagtemaene nevnt i planprogrammet kapittel 6.2-6.3 vil bli en del av konsekvensutredning. I tillegg vil virkninger og egenskaper ved øvrige

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Boligbebyggelsen blir avsperrert på alle sider, rundkjøring i nord og sør, fv. 9 i vest og jernbane i øst. d) De er allerede plaget med støy fra jernbanen. De etterlyser støyberegninger av tiltaket og mener det vil overskride lovlige grenseverdier. e) Det vises til beskrivelse av prissatte konsekvenser i kommunedelplan for Ytre ringvei og Finansdepartementets veileder i samfunnsøkonomiske analyser. Dalane Borettslag mener støy og støv ikke har vært inkludert i kalkulasjonen for prissatte konsekvenser for SS8/DS. Dersom det hadde vært inkludert hadde SN7/DN kommet bedre ut. f) Den økte trafikkbelastningen på fv. 9 har ikke blitt konsekvensutredet i kommunedelplanen. Det må	fagtema nevnt i kapittel 6.5 beskrives og vurderes. c) Tas til orientering. Trafikale virkninger er en del av videre planarbeid, se planprogrammet kapittel 6.5.3 Trafikale forhold, fremkommelighet og kollektivtransport. d) Tas til orientering. Det skal foretas støyutredning, se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy. Ved vurdering av avbøtende tiltak for boliger som vil bli støyutsatt fra ny vei vil støy fra jernbanen også hensyntas. e) Tas til orientering. Det er beregnet generelle verdier for global (CO₂) og regional (NO_x) luftforurensning basert på ÅDT, stigning, reasfaltering, osv. i silingsarbeidet. Alternativ SS8 kommer bedre ut enn SN7. Dette kan ses i tabell 5-3 i Silingsnotatet. Støy og støv har ikke vært en del av vurderingskriteriene i den fasen. f) Det skal gjennomføres konsekvensutredning for planforslaget.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		gjennomføres ny konsekvensutredning eller vil det bryte med pbl. § 4.2 og de mener det er grunn for innsigelse. De ber om at konsekvensutredning faktisk måler dagens trafikk på rv. 9 som grunnlag og ikke bruker rene teoretiske modeller. g) Borettslaget mener informasjon i silingsnotat om SS8/DN og støynivå på rv. 9 er avvikende fra informasjon i nabomøte. Det har vært uoversiktlig prosess og det virker som informasjon tilbakeholdes og fremstilles på vanskelig måte med overlegg. De viser til pbl. § 1-1 at planlegging skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning. h) Dersom SS8/DN blir vedtatt, tross protester, ber de om at nåværende voll mot rv. 9 utbedres.	Det er den prosessen Nye Veier skal i gang med nå, og planprogrammet beskriver utredningsprogram i kapittel 6 Forslag til utredningsprogram. g) Tas til orientering. Nye Veier har lagt opp til egne dialog- og informasjonsmøter i oppstartsfasen med berørte parter. Nye Veier har forståelse for at planprosess og fagtemaer kan være vanskelig å forstå og forsøker etter beste evne å bruke et klart og tydelig språk. Se for øvrig svar på punkt d. h) Tas til orientering. Dette vil vurderes i det videre planarbeidet.
C8	Fidjemoen Velforening (28.05.2021)	a) Velforeningen er glade for at veien er trukket bort fra vannet og boligfeltet deres. b) På møtene i forrige runde ble de lovet at de nesten ikke ville se og høre Ytre ringvei. I luftlinje er det likevel ikke mange meter mellom husene ved Bydalstjønna og tunnelinngang. Det føles utrygt at det skal sprenges og bygges vei så nært og det skal være smal skjæring mellom veien og boligområdet. De	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Plassering av tunnelinngang ved Grauthelleren vil vurderes nærmere i det videre planarbeidet. Påvirkning på nærliggende boområde er en av mange hensyn som vil bli tatt med i betraktningen. Når det

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		ønsker tunnelinngang trekkes lenger inn i heia og nærmere krysset. c) De er 12-13 familier, samt fremtidig blokkboliger som kan få bokvalitet forringet av Ytre ringvei. De ber om å bli hensyntatt i planleggingen. d) De frykter at natur rundt de bratte bergsidene rundt vannet skal skjemmes av synlig skjæring i bakkant av veien.	gjelder rystelser i anleggsperioden vil dette ivaretas i henhold til regelverk. c) Tas til orientering. d) Landskapsbilde er et av temaene som skal konsekvensutredes, se planprogrammet kapittel 6.3.1 Landskapsbilde.
C9	Elgstien Velforening (31.05.2021)	a) Elgstien Velforening mener det er svært uheldig og inngir manglende tillitt når bygging av Ytre ringvei og utfylling av masser også gjøres til havneflyttesak, når det sette som premiss for bygging av veien av massene må dumpes i fjorden for at veien skal bli bygget. Det bør utredes hva det koster å frakte masser andre steder, f.eks. til havna i sentrum, hvor det skal fylles ut. b) Det er uheldig av samme konsultentselskap er involvert i planlegging av Ytre ringvei og Kongsgård-Vige havn. Det må utredes både resultatet når alt er ferdig og under byggeperioden. Kommunen viser ikke vilje til å utrede betydelig, men bare godt nok.	a) Tas til orientering. Kommunedelplan for havneområde nord Kongsgård-Vige er vedtatt uavhengig av kommunedelplan for Ytre ringvei. Masseoverskuddet fra Ytre ringvei må ikke nødvendigvis plasseres i sjøen til fremtidig havn. Men en slik løsning vil være gunstig med tanke på lokal bruk av masser og havnas behov for masser i nær fremtid. Planarbeidet vil også ta for seg mulige andre løsninger for massehåndtering. b) Tas til orientering.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Planene som nå foreligger, er annerledes enn de har blitt forespeilet og bør vedtaksfestes med nye utredninger. d) Å flytte Ytre ringvei til Kongsgård-Vige gir støy til store deler av Søm, siden lyden bærer godt fjorden. De etterlyser kart over støy og ønsker beregning av sumstøy. e) Støy i anleggsperioden må begrenses. Tømming av masser gir impulsstøy.	c) Tas til orientering. Veitraseen det skal arbeides videre med i planarbeidet er endret i Vige, sammenholdt med kommunedelplan for Ytre ringvei. Silingsnotatet som er vedlagt planprogrammet gir beskrivelse av hvorfor det er gunstig å endre traseen i Vige. Det skal foretas konsekvensutredning i forbindelse med planarbeidet. Dette er beskrevet i planprogrammet kapittel 6 Forslag til utredningsprogram. d) Tas til orientering. Det gjennomføres beregninger av støy fra ny og eksisterende vei. I den grad støy fra veiene vil berøre Søm vil dette fremkomme av de planlagte beregningene. Samlet støy fra vei og havnevirksomheten vil vurderes på et overordnet nivå i denne fasen. Se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy. e) Tas til orientering. Støy fra anleggsperioden vil bli beregnet med utgangspunkt i den kjennskap som anleggsdriften som er kjent på dette

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		f) Trafikkøkning, anleggsarbeid, støy- og støvforurensning må utredes og ses i sammenheng med havna og andre forurensningskilder. g) Det stilles spørsmål om det er vurdert å legge Ytre ringvei lenger inn i «landet», med avkjøring rundt dyreparken og over Tveit. Trafikk over Varoddbrua er en flaskehals og det skal lastebiler til havna både i anleggsperioden og i drift.	plannivået. Hvorvidt håndtering av masser gir impulsstøy, avhenger av hvordan massene håndteres og hvilke arbeidsprosesser som vil foregå. Støy vil utredes iht. støyretningslinjen T-1442. f) Tas til orientering. Konsekvenser for anleggsperioden skal utredes. g) I etterkant av at kommunedelplan for Ytre ringvei ble vedtatt har Nye Veier fått utarbeidet en verdianalyse, med tanke på å øke nytten og/eller redusere kostnadene, slik at prosjektet kan bli prioritert for utbygging. COWI utarbeidet «Notat-verdiopptimalisering for E18/E39 Ytre Ringveg Vige-Volleberg» (2019). Notatet konkluderer med at slike løsninger ikke har tilstrekkelig samfunnsøkonomisk lønnsomhet.
C10	Fremtiden i våre hender (31.05.2021)	a) Fremtiden i våre hender Kristiansand mener primært at Ytre ringvei ikke skal bygges. Det vil føre til økt klimagassutslipp fra selve byggeprosjektet og økt biltrafikk, samt nedbygging av landskap og natur. Prosjektet er ikke samfunnsøkonomisk lønnsomt.	a) Tas til orientering. Det skal utarbeides et klimagassbudsjett for både anleggs- og driftsfase som beregner klimagasspåvirkning på regulert strekning. Klimagassbudsjettet vil inkludere effekter av arealendringer. Se

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		<u>Innspill til planprogrammet:</u> b) Det må utredes hvor store utslipp veiarbeidene vil utgjøre. c) Det må utarbeides arealregnskap som viser hvor mye skog, myr og andre naturtyper som forsvinner. Og det må gjøres beregninger av klimagasseffektene dette vil gi. Tilsvarende for ev. tap av areal til deponering av masse. d) Det må gjøres beregninger av trafikkveksten Ytre ringvei vil medføre (personbiler, nyttetransport). Høyere hastighet vil også medføre økt drivstoff-forbruk. Det må beregnes klimagassutslipp på bakgrunn av disse faktorene.	planprogrammet kapittel 6.2.3 Klimagass. b) Tas til etterretning. Det skal utarbeides et klimagassbudsjett for både anleggs- og driftsfase som beregner klimagasspåvirkning på regulert strekning. Klimagassbudsjettet vil inkludere effekter av arealendringer. Se planprogrammet kapittel 6.2.3 Klimagass. c) Se svar punkt b. d) Tas til etterretning. Det skal utføres beregninger både av den underliggende trafikkveksten i fremtidig situasjon og den isolerte trafikkveksten som følge av Ytre ringvei for persontransport. Når det gjelder nyttetransport, vil dette være en framskriving av dagens trafikk basert på vekstfaktorer fra grunnprognosene. Dette er i henhold til gjeldende metodikk for trafikkprognoser.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		e) Fare for lekkasje fra Otra og vann i Bymarka må utredes. Det må inngå kartlegging og beregning av hvordan veiprosjektet kan påvirke grunnvannsspeilet. f) Det må gjøres rede for hvilke formål overskuddsmassen fra tunnel skal brukes til. Det må utredes hvilke konsekvenser deponering har for miljøet, som lekkasjer av kjemiske stoffer i steinmasse og vassdrag, negative effekter for landskap, natur- og friluftaktiviteter.	Endret utslipp av CO₂ og NO_x vil også beregnes. Beregningene gjøres med bakgrunn i bl.a. hastighet, stigningsforhold, trafikkbelastning i veinettet og prognoser for fordelingen på fossile/ikke fossile kjøretøy (for både lette og tunge kjøretøy). e) Tas til orientering. Det skal beskrives eventuelle konsekvenser av berøring med overflatevann og grunnvannsressurser, se planprogrammet kapittel 6.3.5 Naturressurser. Det skal også vurderes faren for grunnvannssenking og innlekkasje i tunnelen, se planprogrammet kapittel 6.5.1 Grunnforhold, geologi, geoteknikk og hydrologi. f) Tas til orientering. Massehåndtering, riggområder og anleggsgjennomføring skal vurderes og beskrives i planarbeidet, se planprogrammet kapittel 6.5.8. Både konsekvenser for vassdrag, landskap, natur og friluftsliv vil være en del av konsekvensutredningstemaene, se

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			planprogrammet kapittel 6.3 Ikke-prissatte konsekvenser.
C11	Studentorganisasjonen i Agder (31.05.2021)	a) Studentorganisasjonen i Agder (STA) synes det er et spennende og viktig prosjekt, med tanke på avlastning av trafikk gjennom sentrum. b) Det er behov for praksisplasser, bachelorprosjekt, feltarbeid, osv. for studentene. Dersom det er arbeid som samfunnsplanleggere, ingeniører, m.fl. kan bidra med er ressursene der. <u>Innspill til planprogrammet og plandokumentene:</u> c) Studentene er opptatt av miljøaspektet og håper det velges grønne løsninger. Under planprogrammet punkt 4.3 Massehåndtering er det viktig med god sikring av massen og at mest mulig blir utnyttet til andre formål. Studentene er opptatt av sykkel og håper sykkelspressveien blir minst mulig berørt. d) I planinitiativet punkt 11.2.1 Barn og unge bør nyetablert Studentråd i kommunen inkluderes.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. c) Tas til orientering. Ekspressykkelveien i Vigemoen vil hensyntas i planarbeidet. Det vil ses på løsninger som ivaretar myke trafikanter i anleggsfasen. d) Tas til etterretning. Planinitiativet vil ikke endres, da dokumentet var grunnlag for oppstartsmøte med Kristiansand kommune og normalt ikke endres i etterkant. Det er derimot gjort en endring i planprogrammets kapittel 3.1.1 Medvirkning, tredje avsnitt, hvor

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			studentrådet i Kristiansand kommune er lagt inn.
C12	Randesund bydelsråd og Aksjonsgruppen NEI til Container- og Industrihavn i Kongsgård/Vige (31.05.2021)	a) Aksjonsgruppen er satt sammen av velforeninger og beboere på nord-, øst- og sørsiden av Topdalsfjorden. b) De mener kommunedelplan for Ytre ringvei må endres før tiltaksplan kan utformes, pga. planarbeidet ikke er i tråd med KDP. <u>Innspill til planprogram og plandokumenter</u> c) Det vises til EUs vanndirektiv og Vannforskriften og mål forbedret kvalitet i Topdalsfjorden innen 2033. Kommende konsekvensutredning inngir ikke tillitt til måloppnåelse. Tømming av tunnelmasse i Topdalsfjorden vil slå ut planter og	a) Tas til orientering. b) Tas ikke til følge. Planarbeidet avviker noe fra traseen og løsningene i kommunedelplan for Ytre ringvei, på grunn av behov for å optimalisere løsningene, bl.a. med tanke på utbyggingskostnader og samfunnsøkonomisk lønnsomhet. KDP for Ytre ringvei er en overordnet plan for en lengre strekning. Det er ikke uvanlig at arbeidet med detaljregulering i etterkant av kommunedelplaner kan vise behov for noen justeringer. Regulering av motorvei i sentrale områder kan by på svært komplekse problemstillinger og mange hensyn skal tas. Det skal utarbeides konsekvensutredning av veiltaket, se planprogrammets kapittel 6 Forslag til utredningsprogram. c) Tas til orientering. Konsekvenser av utfylling i sjø skal utredes. Se planprogrammet kapittel 6.3.3. Naturmangfold, 6.5.7 Utfylling i sjø,

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		dyr og kan påvirke tilstøtende vannforekomster. Frittstående kompetansemiljøer må vurdere virkningene. Utredning som kun tar for seg før og ferdig tilstand er for lite detaljert, med hensyn til anleggsfasen. d) Tiltaket må også utredes etter naturmangfoldloven. Det vises til NIVAs kartlegging av Topdalsfjorden indre i 2003. Der ble konkludert med behov for tiltak som kan øke vannutskiftningen i Topdalsfjorden og Ålefjærfjorden. Det må avklares at innsnevring av utløpet ikke reduserer vannutskiftningen. Fjorden er viktig gyte- og oppvekstområde for bl.a. truet torskebestand og laks og sjørettførende med forbindelse til Tovdalselva og sidevassdrag. e) Det stilles spørsmål ved hvorfor ikke sidevassdragene Gillsvann og Drangsvann er nevnt i utredningene. Det er problematisk at planlagt utredning kun ser på ferdig utbygd havn. Hvordan blir samlet belastning, også tatt i betrakning ny vei til Kjevik og boligbygging i Rona-Benestad? f) De krever at tiltakene skal vurderes med summen av reell støybelastning, dvs. fra havn, vei og industri slik støyretningslinjen viser til. De mener Rambølls rapport for tiltenkt drift på havnen er for snever.	6.5.8 Massehåndtering, riggområder og anleggsgjennomføring og kapittel 7 Miljøoppfølging. Konsekvenser i anleggsfasen vil også utredes. d) Tas til orientering. Se svar på punkt c. Vannutskifting i Topdalsfjorden er en del av problemstillingene det vil ses på i det videre planarbeidet. e) Prosjektet innebærer tunnel fra Vige til Grauthelleren og påvirker ikke de vann som nevnes. Dersom man mener at det er noen sammenheng mellom virkning av en utfylling for havn i Vige og oppgang av fisk i vassdrangen nord for Varoddbrua, vil en slik vurdering høre hjemme i søknad om utfylling og/eller planer for havn. f) Tas til orientering. Se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		g) De reagerer på at planprogrammet ikke inneholder plan om å utrede luftforurensning ytterligere. Samlet luftforurensning fra Ytre ringvei og Kongsgård-Vige havn må utredes, inkludert konsekvenser av svevestøv og nitrogendioksid. De krever at det gjennomføres spredningsmodell hvor det tas hensyn til en rekke faktorer. Det bør utarbeides ny kommunedelplan for Ytre ringvei og havn sammen. Virkninger på liv og helse kan bli omfattende. h) Planlagt tunnel i kommunedelplan for havn i Kongsgård/Vige må tas med i beregninger av luftforurensning. Dersom det ikke blir containerhavn i Kongsgård/Vige kunne man kanskje funnet en alternativ løsning for tunnelløpene til Ytre ringvei og skånet flere mennesker.	g) Dette medfører ikke riktighet. Luftforurensning skal vurderes, se planprogrammet kapittel 6.2.2 Luftforurensning. Beregninger vil gjøres iht. Retningslinjer for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging T-1520. Det skal utarbeides luftsonekart. Luftforurensning fra fremtidig havn tas ikke med i beregningene. Men det skal gjøres betraktninger av virkning av havn, basert på overordnede vurderinger i kommunedelplan for havn i Kongsgård/Vige. h) Innspill om planlagt tunnel og luftforurensning tas ikke til følge. Tunnel avsatt i kommunedelplan for havn tas ikke med i beregningene, da den ikke er regulert. Det er i utgangspunktet regulerte og finansierte prosjekter som legges til grunn for konsekvensutredningen. Ytre ringvei er ikke til hinder for å etablere et slikt tunnelløp i fremtiden. Det er nå oppstartsfase for et eget reguleringsarbeid for havna.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		i) Det bør utarbeides alternativ plan for massehåndtering med tanke på usikkerhet rundt Topdalsfjordens tåleevne. De foreslår ved KVM (Kristiansands Mekaniske Verksted) der de mener vannutskiftning skjer raskere og skadevirkninger blir mindre. Da kan containerhavn legges ved KVM. Masser fra tunnelen kan fraktes fra Langemyr, via tog, til KVM, uten å forstyrre bomiljø og kostbar omlastning til skip. Løsningen vil gavne bomiljø, folkehelse og maritimt miljø i Topdalsfjorden. Områder som allerede er utfylt ved Kongsgård-Vige kan brukes til park og boligformål og minimere negative konsekvenser fra Ytre ringvei. j) De savner traséløsninger i Vige med avkjøringsramper tilsvarende som beskrives på Dalane. k) De reagerer på at næringsbygg på Vige er spart, mens familieboliger må betale en høy pris. Hvorfor ikke gå inn ved fjellmassiver nær Europaveien/Shell?	i) Tas til orientering. Masseoverskudd fra Ytre ringvei må ikke nødvendigvis plasseres i sjø til fremtidig havn ved Kongsgård/Vige. Men en slik løsning vil være gunstig med tanke på lokal bruk av masser og havnas behov for masser i nær fremtid. Planarbeidet vil også ta for seg mulig andre løsninger for massehåndtering. Utfylling til havneformål vil ivaretas i reguleringsplanarbeidet for havna i Kongsgård/Vige som er under oppstart. j) Tas til orientering. Terrenget er nokså forskjellig i Dalane og Vige, noe som gjør at en tilsvarende løsning som i Dalane ikke lar seg gjennomføre i Vige. k) Tas til orientering. Valg av trasé i Vige er basert på silingsarbeid der mange ulike hensyn er vurdert. I det videre planarbeidet skal detaljerte løsninger for kryss i Vige arbeides videre med. Nye Veier ønsker å hensynta beboerne, men beklageligvis vil noen kunne få negative virkninger av Ytre ringvei.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
C13	Seniorrådet i Kristiansand kommune (31.05.2021)	a) Seniorrådet viser til god og informativ orientering fra Nye Veier i møte. De har på dette tidspunkt ingen merknader.	a) Tas til orientering.
C14	Gimlevang Velforening (31.05.2021)	a) Jølstad har som leder av Gimlevang velforening mottatt flere henvendelser fra beboere som er skeptiske til påstander om at de ikke vil merke noe særlig til den nye veien. Beboerne lurer på om det vil merkes noe selv om veien går i tunnel gjennom området.	a) Tas til orientering. Under anleggsperioden vil eiendommer som ligger over tunnelen kunne oppleve noen rystelser som følge av tunneldrivingen. Det vil utarbeides grenseverdier for hvor store rystelser som tillates på den enkelte bygning. Salvestørrelser vil bli tilpasset grunnforhold og bebyggelse i det aktuelle området. Rystelsesmålere vil bli plassert ut for å holde kontroll på rystelsesnivået i driveperioden. Etter anleggsperioden vil beboere over tunnel normalt ikke merke noen rystelser/vibrasjoner fra tunnelen.

3.4 Grunneiere, naboer og andre interessenter

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
D1	Stig Andre Kalleklev (19.04.2021)	a) Kalleklev har kommentert at planarbeidet er spennende.	a) Tas til orientering.
D2	Gjøran Johnsen Salmonsens (19.04.2021)	a) Salmonsens gjør oppmerksom på at eiendommen deres også må inngå i støyreduserende tiltak.	a) Tas til orientering. Støy er et av temaene som skal utredes i reguleringsplanarbeidet, se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy. Reguleringsplanen skal vise hvilke støyreduserende tiltak som skal gjennomføres i tilknytning til veien, slik som områdeskjermer og støyvoller. Støyberegningen skal vise effekten av støytiltakene. Hvilke eiendommer som skal vurderes med tanke på lokale støytiltak som lokal skjerming av uteplass og/eller fasadetiltak fastsettes.
D3	Odd Von Porat Fiane (19.04.2021)	a) Fiane informerer om at adressen Kokleheia 6 ligger på fjell. Tunnelarbeidet under eiendommen vil kunne forårsake setningsskader i bygninger. Det er derfor vesentlig at befaring og dokumentasjon på bygninger tilhørende Kokleheia 6 blir utført før anleggsarbeidene påbegynnes.	a) Tas til orientering. Under anleggsperioden vil eiendommer som ligger over tunnelen kunne oppleve noen rystelser som følge av tunneldrivingen. Det vil utarbeides grenseverdier for hvor store rystelser som tillates på den enkelte bygning. Salvestørrelser vil bli tilpasset grunnforhold og bebyggelse i det aktuelle området. Rystelsesmålere vil bli plassert ut for å

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			holde kontroll på rystelsesnivået i driveperioden. Under drift vil beboere over tunnel normalt ikke merke noen rystelser/vibrasjoner fra tunnelen.
D4	Arne Johan Eriksen (19.04.2021)	a) Eriksen spør hvordan dette vil berøre båthavna i Narviga og om man får tilbud fra Kristiansand kommune om annen båt plass?	a) Båthavna i Narviga vil ikke bli direkte berørt av de planlagte tiltakene. I forbindelse med anleggsarbeidet i Vige kan det bli midlertidig omlegging av veier. Det vil utarbeides faseplaner som viser hvordan fremkommelighet og trafiksikkerhet blir ivarettatt gjennom hele byggeperioden.
D5	Arvid Rosseland (19.04.2021)	a) Rosseland mener det er på høy tid at ringveien blir bygget, slik at de kan bli litt skjermet for unødig trafikkstøy, spesielt fra tungtransport langt over det som bør være tillatt når det gjelder trafikkstøy.	a) Tas til orientering. Når Ytre ringvei er bygget vil en andel av tungtransporten som i dag går gjennom Kristiansand sentrum, kunne passere byen i tunnel under bakken.
D6	Jørn Olav Rud (21.04.2021)	a) Rud ønsker at det i forbindelse med bygging av ny E39 tas med ny støyskjerming langs med sletta ved Dalane-boligfelt, rett før industriområdet ved Bjarne Johansen. Det vil bli økt trafikk ved en ny utfartsåre og det er allerede mye støy fra Setesdalsveien, samt en veldig gammel og dårlig støyskjerming.	a) Tas til orientering. Støy er et av temaene som skal utredes i reguleringsplanarbeidet, se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy. Reguleringsplanen skal vise hvilke støyreducerende tiltak som skal gjennomføres i tilknytning til veien, slik som områdeskjermer og støyvoller. Støyberegningen skal vise effekten av støytiltakene. Hvilke eiendommer som skal vurderes med tanke på lokale støytiltak

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			som lokal skjerming av uteplass og/eller fasadetiltak fastsettes.
D7	Steffen Borgar Løvdahl (26.04.2021)	a) Løvdahl informerer om at eiendommen Bjørndalsheia 11 (gnr/bnr 45/52) har energibrønn som energikilde. Brønnen ble bygd i 2008, er ca. 150-180 m dyp, og væskefylt. Dersom den blir tørr (sprekker i fjell/berg o.l.) mister den sin funksjon, og kan ikke lengre benyttes som energikilde. b) Det fremgår ikke tydelig av mottatt kart om vei i tunnel kommer i konflikt med Bjørndalsheia 11. c) Løvdahl anmoder om at vei i tunnel anlegges med tilstrekkelig sikkerhetsavstand til energibrønn. Motsatt må Nye Veier holdes erstatningsansvarlig hvis brønnen går tapt eller blir tørr som følge av sprekker.	a) Tas til orientering. Energibrønner som er i direkte konflikt med tunneltraseen vil bli erstattet av Nye Veier. Dersom mulig vil det etableres ny brønn, alternativt vil det gis annen erstatning. Dersom bebyggelse, anlegg eller konstruksjoner påføres skade som har årsakssammenheng med tunnelarbeidene, vil disse skadene erstattes etter gjeldene rett som anleggskader. b) Tas til orientering. Energibrønn kan komme i konflikt med tunnelen ved injiseringsarbeider. Dersom brønnen blir skadet vil det være mulig å etablere ny brønn slik traseen ligger per nå. c) Se svar i punkt a.
D8	Per Klepsland (28.04.2021)	a) Klepsland viser til at Kristiansand kommune i 2019 vedtok at havneanlegget skulle ligge på Kongsgård Vige. Det har vært intensjon om jernbanetilknytning. Ytre ringvei bør ikke	a) Tas til orientering. Etablering av Ytre ringvei begrenser ikke mulighet for fremtidig jernbanetilknytning for havna.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		begrense mulighetene for jernbane i tunnel, fortrinnsvis i fjell, fra havna i Kongsgård/Vige i retning Vennesla eller ev. i mer nordøstlig retning. Mest nærliggende er at jernbanen krysser over Ytre ringvei, siden veien skal krysse under Otra i tunnel. Se idéskisse oversendt Kristiansand kommune: «Godshavn, godstransport og annen transport - forslag til løsninger», Per Klepsland, 23.04.2019, sak: 201716102-3.	
D9	Benedikte Løvdahl Nilsen (29.04.2021)	a) Nilsen informerer om at Bjørndalsheia 32A (gnr/bnr 45/175) har energibrønn. Brønnen ble bygget i 2012, er fylt med væske og ca 150-180 m dyp. Dersom brønnen blir tørr kan den ikke benyttes som energikilde. b) Mottatt kart viser ikke tydelig nok om tunnel kommer i konflikt med eiendommen. c) Nilsen anmoder at tunnelen anlegges med tilstrekkelig avstand til energibrønnen. Dersom brønnen likevel går tapt eller blir tørr som følge av tunnelen, må Nye Veier holdes erstatningsansvarlig.	a) Tas til orientering. Energibrønner som er i direkte konflikt med tunneltraseen vil bli erstattet av Nye Veier. Dersom mulig vil det etableres ny brønn, alternativt vil det gis annen erstatning. Dersom bebyggelse, anlegg eller konstruksjoner påføres skade som har årsakssammenheng med tunnelarbeidene, vil disse skadene erstattes etter gjeldene rett som anleggskader. b) Slik traseen ligger i dag er brønnen utenfor influenssonen. c) Se svar i punkt a.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
D10	Anette Skeime (30.04.2021)	a) Skeime ønsker at planprosessen avklares så fort som mulig da hun vil selge sin eiendom. Situasjonen er per nå låst i påvente av svar.	a) Tas til orientering. Det er dessverre slik i en planprosess at flere eiendommer blir liggende i «planskyggen» inntil man får en vedtatt reguleringsplan. Dette gjør at man ikke får utnyttet eiendommen fullt ut slik som man kunne ha tenkt seg. Nye Veier gjør det en kan for å holde fremdriften oppe i planprosessen, slik at denne ventetiden skal bli så kort som mulig.
D11	Tor Olve Mørch (10.05.2021)	a) Mørch spør om tilgangen til eiendommer vil bli hensyntatt under hele anleggsperioden og om det vil bli drevet døgndrift. b) Videre lurte han på om det vil utføres tiltak mot støy og støv.	a) Tilgang til eiendommer vil bli sikret under anleggsperioden. Det vil bli satt regler for hvilken tid på døgnet anleggsarbeidene kan skje. Dette fastsettes nærmere i det videre planarbeidet. b) Støy er et av temaene som skal utredes i reguleringsplanarbeidet, se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy. Reguleringsplanen skal vise hvilke støyreducerende tiltak som skal gjennomføres i tilknytning til veien, slik som områdeskjermer og støyvoller. Støyberegningen skal vise effekten av støytiltakene. Hvilke eiendommer som skal vurderes med tanke på lokale støytiltak som lokal skjerming av uteplass og/eller fasadetiltak fastsettes.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Mørch spør også om det vil etableres riggområde på Vige, om overskuddsmasser fra tunnel skal fylles i Vigebukta, samt hvor langt ut det skal fylles mtp. kulvert fra båthavnen. d) Mørch lurte på om den foreslåtte traseen er endelig og om vanntunnel under dagens E18 opprettholdes.	c) Foreløpig er det planlagt å bruke masser fra tunnel til å fylle ut deler av Vigebukta. Hvor mye som skal fylles ut og hvordan dette vil gjøres detaljeres senere i planprosessen. d) Det er fremdeles tidlig i planprosessen, noe som betyr at foreslått trase og kulvert under E18 kan bli endret. Det er først når planprogrammet fastsettes at konseptet er endelig, og først når reguleringsplan er vedtatt at detaljering av traseen er endelig. Det er ikke avgjort om kulverten mellom Vigebukta og Narviga videreføres i fremtidig situasjon.
D12	Kåre Haugeland (11.05.2021 og 28.05.2021)	<u>Uttalelse 11.05</u> a) Haugeland bor i Erling Skakkes vei 10. De har store bekymringer angående støy, forringelse av utsikt, vibrasjoner, verditap av eiendom og alt annet som følger med en slik utbygging.	a) Tas til orientering. Det er retningslinjer for både støy, rystelser og støv som prosjektet må følge, og vurderinger som inngår i konsekvensutredningen. Dersom en bolig ligger over grenseverdiene til retningslinjene, vil det bli vurdert tiltak for å imøtekomme krav. Konsekvenser for by- og bygdsliv / Friluftsliv skal også utredes. Se planprogrammets kapittel 6 Forslag til utredningsprogram.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Det ser også ut som eiendommen ligger i dagsonen. Haugeland vil vite om huset skal rives og hvordan de skal kompenseres for dette. <u>Uttalelse 28.05</u> c) Haugeland lurte på om det er hold i påstander om at boliger nærmere enn 100 m fra planlagt vei vil innløses. d) Haugeland opplever det som belastende at det er usikkerhet rundt hva som vil skje med nabolaget og om de må flytte og ønsker snarlig beskjed om videre situasjon.	b) Det er først ved vedtatt detaljregulering at man får endelig oversikt over hvordan de enkelte eiendommene berøres. Berørte grunneiere vil holdes informert. Dersom boligen blir så berørt at Nye Veier vurderer en innløsning i løpet av planprosessen, vil Nye Veier kontakte grunneier direkte. c) Det er ikke hold i påstander om at boliger som ligger nærmere enn 100 meter innløses. Man vil se at det ligger en rekke boliger nærmere enn 100 meter langs de fleste motorveiene i landet. Det vil være en konkret vurdering av hvordan den enkelte eiendom rammes, som avgjør om man blir innløst eller ikke. d) Tas til orientering. Det er dessverre slik i en planprosess at flere eiendommer blir liggende i «planskyggen» inntil man får en vedtatt reguleringsplan. Dette gjør at man ikke får utnyttet eiendommen fullt ut slik som man kunne ha tenkt seg. Nye Veier gjør det en kan for å holde fremdriften oppe i planprosessen, slik at denne ventetiden skal bli så kort som mulig. Vinteren 2022 vil det første utkastet til plan offentliggjøres,

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			og Nye Veier håper på vedtatt plan første halvdel av 2022.
D13	Marianne Sjuls (12.05.2021)	a) Sjuls opplyser om at mange allerede er plaget med støy fra E18 og at støybelastningen vil øke med ny vei. Den kombinerte belastningen fra ny havn, ny vei, E18 og innflygning til Kjevik blir for stor for beboerne i området, både miljømessig og støymessig.	a) Tas til orientering. Støy er et av temaene som skal utredes i reguleringsplanarbeidet, se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy. Samlet støy fra vei og fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige vurderes på et overordnet nivå. Det tas utgangspunkt i tidligere utarbeidede støyberegninger for havnevirksomheten.
D14	Mai Thanh Tam Thi (18.05.2021)	a) Tam Thi er meget misfornøyd med planen. Dalane er et rolig sted der barn, voksne og eldre trives godt i nabolaget slik som det er nå. Å fikse på veien vil medføre mye støy og trafikk, noe de er lite interessert i. I tillegg vil det ødelegge det landskapet som de prøver å bevare.	a) Tas til orientering. I løpet av planprosessen skal det gjennomføres beregninger av støy og trafikk, samt tiltakets påvirkninger på landskapet. Se planprogrammets kapittel 6.2.1 Støy, 6.3.1 Landskapsbilde og 6.5.3 Trafikale forhold. Konsekvensutredningen skal vise hvilke støyreducerende tiltak som skal gjennomføres i tilknytning til veien, som f.eks. områdeskjermer og støyvoller. Det skal også vurderes hvilke konsekvenser tiltaket vil ha for friluftsliv, by- og bygdeliv, se kapittel 6.3.2 i planprogrammet. Konsekvenser for anleggsperioden vil også vurderes.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
D15	Norman Ugland (18.05.2021)	a) Ugland lurte på om det har blitt vurdert korridor mellom Vige og Hannevika og tror ordføreren hadde et slikt forslag. b) Det informeres om at det er mye trafikk fra Vågsbygd som kjører østover og at denne trafikken kunne blitt ledet via ringveien.	a) Tilkobling i Rige/Hannevik-området har blitt vurdert, men forkastet i innledende fase av planarbeidet. Parsellen Kristiansand vest - Mandal øst er for tiden under utbygging og det vurderes som mest formålstjenlig at Ytre ringvei kobler seg direkte på dette anlegget. b) Tas til orientering. Veiforbindelsen mellom Vågsbygdveien og Ytre ringvei vil trolig bli forbedret gjennom den planlagte Gartnerløkka/Kolsdalen-utbyggingen i regi av Statens vegvesen.
D16	Eirik Hodnemyr (19.05.2021)	a) Hodnemyr savner kryssløsning med fv. 405 og skriver at det kunne vært ideelt for å koble Gimle, Universitetet, deler av Lund og Sødal på ringveien.	a) Tas til orientering. Det er usikkert hvilken vei det her henvises til, men det legges til grunn at det menes kryssløsning med fv. 482. Denne koblingen ble vurdert og deretter forkastet i forbindelse med kommunedelplan for Ytre ringvei.
D17	Teodor Gunnar Rafoss (20.05.2021)	a) Rafoss lurte på hvorfor traseen for E39 mot Mandal legges nær kysten og ikke lengre mot nord der man kan unngå større naturinngrep. b) Rafoss informerer om at tunnel under Gartnerløkka kan føre til de samme utfordringene vi har med Oslofjordtunnelen i dag.	a) E39 Ytre ringvei strekker seg fra Vige til Grauthelleren. For spørsmål knyttet til E39 vestover henvises det til prosjektene for E39 vest for Kristiansand. b) E18/E39 Gartnerløkka – Kolsdalen er ikke en del av dette prosjektet. For innspill

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			knyttet til utbygging under Gartnerløkka henvises det til Statens vegvesen som planlegger denne strekningen.
D18	Pavel Omelchenko (20.05.2021)	a) Omelchenko lurte på om det ikke ville vært gunstigere å bygge kombinert bil- og tog tunnel ettersom det tidligere har vært nevnt at ny jernbaneforbindelse til Dalane vil bli for dyrt.	a) Vei og jernbanetraseer har meget forskjellige kriterier for stignings- og kurveforhold. På bakgrunn av dette, kan man for jernbanespor til Nordre Havn, ikke se fordeler med samkjøring av traseen for vei og jernbane.
D19	Espen Lomeland (24.05.2021)	a) Lomeland protesterer mot reguleringsplanarbeidet og sier forurensing og støy fra veien vil ødelegge hjemmet deres, samt redusere verdien på boligen. b) Lomeland foreslår beplantet lokk fra dagens E18 til tunnelmunning.	a) Tas til orientering. Støy og luftkvalitet er to av temaene som skal utredes i reguleringsplanarbeidet, etter støyretningslinjen T-1442/2021 og retningslinje for luftkvalitet T-1520, se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy og 6.2.2 Luftforurensning. Det gjennomføres beregninger av støy og luftforurensning, beregningsresultater vurderes opp mot gjeldende grenseverdier. Ved overskridelser vil avbøtende tiltak vurderes. Konsekvenser i anleggsperioden skal også beskrives b) Tas til orientering. Nye Veier jobber stadig med å utvikle planene for veianlegget og

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			ser på muligheter for å optimalisere kryssløsningene.
D20	Gunn Aageland Hervold (24.05.2021)	a) Hervold informerer om at beboere på Vige har bedt politikere i Kristiansand følge opp spørsmål de har til Nye Veier. b) På vegne av beboere på Vige lurer Hervold på hvordan ny vei kan overprøve politiske beslutninger om bygging av havn. c) Hvordan kan utbyggingen av veien basere seg på utfylling i Topdalsfjorden? d) Hvorfor kan ikke veien gå i tunnel nærmere europaveien, for eksempel ved Optimera?	a) Tas til orientering. b) Det legges opp til at både ny havn og Ytre ringvei kan bygges. Prosjektene utelukker ikke hverandre. Det er en pågående dialog mellom Nye Veier og Kristiansand havn om planene for de to prosjektene i Vige. c) Bygging av Ytre ringvei baserer seg ikke på utfylling av Topdalsfjorden utover det som er nødvendig for veianlegget. Ytterligere utfylling av Topdalsfjorden er en av flere mulige løsninger for å håndtere masseoverskuddet fra tunnelene. Se planprogrammet kapittel 6.5.7 Utfylling i sjø og 6.5.8 Massehåndtering, riggområder og anleggsgjennomføring. d) Nye Veier jobber stadig med å utvikle planene for veianlegget og ser på muligheter for å optimalisere kryssløsningene. Innspillet tas med i det videre planarbeidet.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		e) Hvorfor er de fleste næringsbygg bevart, mens flere boliger får store konsekvenser? f) Hvorfor er det ikke utredet alternativer med ramper i tunnel også i Vige? g) Hvorfor er det ikke tatt høyde for utredninger av støy og grøntområder gjort i forbindelse med planlegging av havn? h) Hvorfor kjenner ikke Nye Veier til planlagt vei fra Lund/Marvika i samme område som tunnelmunning nå er plassert?	e) Foreslått veitrasé baserer seg på en totalvurdering som beror på mange forskjellige hensyn. Det er ikke gitt spesielle hensyn til bevaring av næringsbygg. f) Terrenget er nokså forskjellig i Dalane og Vige, noe som gjør at en tilsvarende løsning som i Dalane ikke lar seg gjennomføre i Vige. g) Støy er ett av temaene som skal utredes i reguleringsplanarbeidet, se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy. Samlet støy fra vei og fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige vurderes på et overordnet nivå. Det tas utgangspunkt i tidligere utarbeidede støyberegninger for havnevirksomheten. For andre relevante tema vil foreliggende kunnskap framskaffet i tilknytning til KDP for Havnen bli sett på i utredningen til planforslaget. h) Nye Veier er kjent med planer for vei fra Lund/Marvika. Traseen er ikke regulert, men avsatt i KDP. Byggingen av Ytre ringvei vil ikke forringe mulighet for etablering av denne veien.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		i) Beboerne på Vige ønsker å få svar på spørsmålene før arbeidet med reguleringsplanen startes. j) Hervold lurer på om Nye Veier ønsker å etterlate seg en rasert fasade av Kristiansand-øst. Hun sier også at det ville vært lettere å ha en dialog rundt planen dersom det ble gjort større forsøk på å bevare grøntområder og oppvekstmiljø på Vige.	i) Innsendte merknader/innspill svares ut samlet, og er en del av materialet politikerne får i forbindelse med fastsetting av planprogrammet. Hensikten med dette er at politikere og administrasjon i kommunen skal se både de innsendte merknadene og hvordan Nye Veier forholder seg til det når de tar en politisk beslutning. j) Tas til orientering. Konsekvenser for by- og bygdelig, samt landskapsbilde, utredes som del av konsekvensutredningen, se kapittel 6.3.1 og 6.3.2 i planprogrammet.
D21	Bjarne Larsen (24.05.2021)	a) Larsen anmoder at utbygger så raskt som mulig avklarer avgrensing av dagsoner. b) Larsen anmoder at avbøtende tiltak mot støy beskrives og utredes.	a) Tas til orientering. Det har blitt holdt særmøte med Larsen. Vi gjør det vi kan for å holde fremdriften oppe i planprosessen, slik at ventetiden skal bli så kort som mulig. b) Tas til etterretning. Støy er et av temaene som skal utredes i reguleringsplanarbeidet, se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy. Reguleringsplanen skal vise hvilke støyreducerende tiltak som skal gjennomføres i tilknytning til veien, slik som områdeskjerming og støyvoller.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			Støyberegningen skal vise effekten av støytiltakene. Hvilke eiendommer som skal vurderes med tanke på lokale støytiltak som lokal skjerming av uteplass og/eller fasadetiltak fastsettes. Konsekvenser i anleggsperioden skal også beskrives.
D22	Tove Hauge (27.05.2021)	a) Hauge støtter kryssløsning VS2 på Vige ettersom det gir betydelig mindre inngrep på nordsiden av E18 enn de andre alternativene. Kryssalternativ VS2 begrenser inngrepene i Varens kyst- og naturmiljø og bygges der det er havn og industri fra før. b) Hauge synes varslingsområdet virker unødig stort og ønsker at det flyttes lengre mot sør. Kystlandskapet på Varen bør ikke benyttes til lagring av masser, anleggsrigg og liknende.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Plangrense vist i planprogram er å anse som «varslingsgrense». At et område ligger innenfor varslingsgrensen betyr ikke nødvendigvis at det vil skje tiltak der. Ettersom vi er tidlig i planprosessen er det fortsatt usikkerhet knyttet til utformingen av prosjektet og grensen er derfor romslig. Plangrensen fastsettes senere i planprosessen og vil utgjøre et mindre område enn varslingsgrensen.
D23	Tom Erik Pedersen (25.05.2021)	a) Pedersen etterspør mer oversikt og en konkret dato for når han eventuelt må starte en flytteprosess. Han lurte også på når Nye Veier vil komme med en verdivurdering av boligen.	a) Det er først ved vedtatt detaljregulering at man får endelig oversikt over hvordan de enkelte eiendommene berøres. Berørte grunneiere vil holdes informert. Dersom

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Pedersen spør om det er mulig å flytte tunnelmunningen slik at Erling Skakkes vei blir skjermet for støv og støy. c) Pedersen synes det er trist at boligområdet blir ødelagt med økt belastning og mer tungtrafikk.	boligen blir så berørt at Nye Veier vurderer en innløsning i løpet av planprosessen, vil Nye Veier kontakte grunneier direkte. Nye Veier jobber mot vedtatt plan første halvdel av 2022. b) Nye Veier jobber stadig med å utvikle planene for veianlegget og ser på muligheter for å optimalisere kryssløsningene. Se også svar punkt D24 b. c) Tas til orientering. Konsekvenser for by- og bygdsliv / friluftsliv skal utredes, se planprogrammet kapittel 6.3.2.
D24	Bård Torjussen (26.05.2021)	a) Torjussen hevder at tiltaket strider mot flere bestemmelser i plan- og bygningsloven og vegloven, og at det er grunnlag for innsigelse. b) Torjussen etterlyser oppdatert støysonekart og nevner at rapport fra Rambøll angående støy fra Vige havn er utilstrekkelig og misvisende. Det henvises også til retningslinjene i T-1442 og at det skal utredes samlet støybelastning, også fra planlagte tiltak som er vedtatt.	a) Dette medfører ikke riktighet. Nye Veier er ikke av den oppfatning at tiltaket strider mot plan- og bygningsloven eller vegloven. Det henvises til svar gitt til Kongsgård 1/Vige Velforening (nr. C5). b) Tas til etterretning. Støy er et av temaene som skal utredes i reguleringsplanarbeidet, etter støyretningslinjen T-1442/2021, se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy. Samlet støy fra vei og fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige vurderes på et overordnet

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		Det etterlyses klare mål og tiltak for støyreduksjon. Det bes om at støyreduserende tiltak inkluderes i planbestemmelsene slik at det blir juridisk bindene. c) Det informeres om at Miljødirektoratet arbeider med å oppdatere T-1442. d) Torjussen påpeker at det må gjennomføres utredninger der man ser på den samlede belastningen fra alle tiltakene i nærheten. Vige havn og Ytre ringvei utredes hver for seg, men må ses i sammenheng.	nivå. Det tas utgangspunkt i tidligere utarbeidede støyberegninger for havnevirksomheten. Reguleringsplanen skal vise hvilke støyreduserende tiltak som skal gjennomføres i tilknytning til veien, slik som områdeskjermer og støyvoller. Støyberegningen skal vise effekten av støytiltakene. Hvilke eiendommer som skal vurderes med tanke på lokale støytiltak som lokal skjerming av uteplass og/eller fasadetiltak fastsettes. c) Tas til etterretning. Ny støyretningslinje T-1442/2021 skal legges til grunn i utredningen, se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy. d) Tas til orientering. Samlet støy fra vei og fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige vurderes på et overordnet nivå. Det tas utgangspunkt i tidligere utarbeidede støyberegninger for havnevirksomheten. Det henvises til kapittel 6.1 i planprogrammet der metodikken for utredninger er beskrevet nærmere.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		e) Torjussen er bekymret for støy og luftforurensing og henviser til Statens vegvesen sine håndbøker som omtaler tunnelmunning som utsatt område for forurensing. Han lurer på hvilke tiltak som er planlagt for å skjerme beboere i umiddelbar nærhet. f) Torjussen stiller seg undrende til hvordan tiltaket kan få klarsignal fra kommunen uten å utrede luftforurensing ytterligere. Det henvises til kapittel om luftforurensing i kommunedelplan der det framkommer at utbygging av havn vil øke luftforurensingen i området, og at det bør utarbeides oppdatert luftsonekart. Det er vedlagt definisjoner og virkninger av svevestøv og nitrogenoksid. g) Det listes også opp flere forhold som vil påvirke eiendommen negativt dersom veien bygges, blant annet verditap.	Det er i oppstart et eget planarbeid for havn i Kongsgård/Vige som utrede virkninger av havnevirksomhet. e) Tas til etterretning. Støy og luftkvalitet er to av temaene som skal utredes i reguleringsplanarbeidet, etter støyretningslinjen T-1442/2021 og retningslinje for luftkvalitet T-1520, se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy og 6.2.2 Luftforurensning. Det gjennomføres beregninger av støy og luftforurensing, også for tunnelmunninger. Beregningsresultater vurderes opp mot gjeldende grenseverdier. Ved overskridelser vil avbøtende tiltak vurderes. f) Tas til orientering. Luftforurensning skal vurderes i det videre planarbeidet, se planprogrammet kapittel 6.2.2 Luftforurensning. Som del av dette arbeidet skal det utarbeides oppdatert luftsonekart. g) Tas til orientering. Dersom eiendommen berøres fysisk av selve veianlegget vil man ha krav på erstatning. Det at man får veien nærmere, man får støy, innsyn,

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		h) Torjussen ber om kart som viser hvilke boliger som blir gjenstand for innløsning. Det bes også om at innløsning gjennomføres ved oppstart av reguleringsplanarbeidet. i) Torjussen ønsker dialog med Nye Veier og kommunen og at de kommer dem i møte. De er bekymret for negative konsekvenser som følge av tiltaket og opplever å ikke ha fått nok informasjon. Han opplever at hensyn til berørte naboer ikke har blitt prioritert høyt nok.	anleggsvirksomhet også videre som kan medføre en redusert markedsverdi/verdiforringelse er momenter som man som hovedregel ikke får erstatning for. Dette betraktes som en alminnelige ulemper og rammer mange eiendommer både langs eksisterende veier og nye veier. Det finnes klar rettspraksis fra Høyesterett rundt dette temaet for at terskelen etter nabolovens tålegrense er svært høy, spesielt når retningslinjene for støy er oppfylt. h) Tas til orientering. Det er først ved vedtatt detaljregulering at man får endelig oversikt over hvordan de enkelte eiendommene berøres. Berørte grunneiere vil holdes informert. Dersom boligen blir så berørt at Nye Veier vurderer en innløsning i løpet av planprosessen, vil Nye Veier kontakte grunneier direkte. i) Tas til orientering. Nye Veier har klart ønske om å få ut informasjon til innbyggere. Vi er fremdeles svært tidlig i planprosessen og har ikke alle svar nå. Utarbeidelsen av planforslaget og konsekvensutredningen vil gi mer

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			utfyllende informasjon om selve tiltaket og konsekvenser. Planforslaget skal etter planen foreligge høsten 2021. Nye Veier minner om prosjektnettsiden ytringvei.no. Her legges det ut nyheter, relevante dokumenter og øvrig informasjon om planarbeidet. Det er også arrangert åpent folkemøte, dialogmøter, åpen kontordag og avholdt særmøter i forbindelse med første høringsperiode. Det ble også avholdt særmøte med familien Torjussen for å imøtekomme behov for informasjon.
D25	Arne Birger Sjursø m.fl. (26.05.2021)	a) Sjursø eier hytte ved Varoddbrua ved gnr/bnr 46/16 og uttalelsen er derfor rettet mot kryssalternativene i Vige. b) Sjursø opplyser om at han har rett på 3 parkeringsplasser i en lomme ved veien til ytre Varen. Rettigheten er beskrevet i en erklæring undertegnet av Statens vegvesen datert 20.04.2016. c) Sjursø er bekymret for parkeringsmuligheter, tilgang til hytta, mer støy og forringet utsikt som følge av tiltaket.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. c) Tas til orientering. Konsekvenser for luft, støy, landskapsendringer og friluftsliv / By- og bygdeliv skal utredes. Se planprogrammets kapittel 6 Forslag til utredningsprogram for utfyllende

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		d) Det påpekes at utfylling av bukta sør for hytta vil være svært skjemmende og at det potensielt kan forurense badevannet. e) Sjursø opplever at konsekvenser for bebyggelse og beboere i området ikke er behandlet grundig nok så langt. Det foreslås mer utredning i videre planarbeid.	informasjon. Adkomst til eiendommer skal sikres gjennom anleggsfase og driftsfase. d) Tas til orientering. Se svar i punkt c. På generelt grunnlag må det alltid søkes om tillatelse fra forurensningsmyndighet, samt utredes konsekvenser, før man kan iverksette tiltak som kan føre til forurensning. e) Tas til orientering. Se svar i punkt c.
D26	Dagfinn og Bodil Berntsen (26.05.2021)	a) Dagfinn og Bodil Berntsen er eldre og har ikke PC. Ellen Brath Østreng skriver på deres vegne. De hadde derfor ikke mulighet til å delta på dialogmøter som har blitt avholdt. Berntsen mener det har vært mangel på kommunikasjon og at det burde blitt opprettet kontakt på andre måter. Følgelig mener Berntsen at nødvendig informasjon ikke har blitt gitt. b) Dersom bygging av vei medfører at Berntsen må flytte, vil det være en stor påkjenning.	a) Tas til orientering. Pandemien har gjort det mer utfordrende å komme i kontakt med alle berørte parter, særlig de som ikke har tilgang på digitale plattformer på nett. Det har blitt holdt fysisk særmøte med Berntsen for å sikre at de har fått nødvendig informasjon. b) Tas til orientering. Det er dessverre slik i en planprosess at flere eiendommer blir liggende i «planskyggen» inntil man får en vedtatt reguleringsplan. Dette gjør at man ikke får utnyttet eiendommen fullt ut slik som man kunne ha tenkt seg. Vi gjør det vi

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Berntsen opplyser om at det er skilt ut en byggeklar tomt på nedsiden av Erling Skakkens vei som vil bli urealistisk å utbygge dersom foreslått plan realiseres. d) Berntsen mener at valgt alternativ for veitrasé ikke er det beste med tanke på eiendommer som blir berørt og bomiljø. e) Berntsen påpeker at støy under anleggsperioden, samt støv fra biltrafikken, vil være svært negativt for alle berørte. Berntsen etterspør at det foretas flere beregninger og målinger før beslutning tas.	kan for å holde fremdriften oppe i planprosessen, slik at denne ventetiden skal bli så kort som mulig. c) Tas til orientering. d) Tas til orientering. Ved valg av trasé er det en rekke forskjellige hensyn som blir vektlagt. Iht. til planprogrammets kapittel 6. skal både, støy, luft, landskap og By- og bygdsliv / Friluftsliv vurderes. I større veiprosjekter er det sjeldent mulig å unngå påvirkning på nærmiljøet. Dessverre er det noen boligområder som vil bli berørt. e) Tas til orientering. Støy og luftkvalitet er to av temaene som skal utredes i reguleringsplanarbeidet, se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy og 6.2.2 Luftforurensning. Det gjennomføres beregninger av støy og luftforurensning, beregningsresultater vurderes opp mot gjeldende grenseverdier. Ved overskridelser vil avbøtende tiltak vurderes. Konsekvenser i anleggsperioden skal også beskrives

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		f) Dersom prosjektet gjennomføres etter nåværende planer, krever Berntsen innløsning av begge eiendommer med takst tilsvarende verdi før beslutning om veiutbygging ble tatt.	f) Det er først ved vedtatt detaljregulering at man får endelig oversikt over hvordan de enkelte eiendommene berøres. Berørte grunneiere vil holdes informert. Dersom boligen blir så berørt at Nye Veier vurderer en innløsning i løpet av planprosessen, vil Nye Veier kontakte grunneier direkte.
D27	Eva Gunhild Rødli (27.05.2021)	a) Rødli håper veien blir bygget og gleder seg til det blir mer stille i nabolaget sitt. Mange naboer som bor langs dagens vei vil bli skånet fra støy.	a) Tas til orientering.
D28	Unni Berge og Osmund Olsen (27.05.2021)	a) Olsen bor i Erling Skakkes vei 9 og er bekymret for støy og støy, både under byggefase og ferdigstillelse og forventer at krav vedrørende dette følges. Olsen synes også det er synd å miste gode naboer. b) Olsen skriver at prosjektet vil medføre stor verdiforringelse av boligen, og ettersom de er i 70-årene har de planer om å flytte i leilighet i løpet av de neste årene. Et salg vil være umulig	a) Tas til orientering. Støy og luftkvalitet er to av temaene som skal utredes i reguleringsplanarbeidet, se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy og 6.2.2 Luftforurensning. Det gjennomføres beregninger av støy og luftforurensning, beregningsresultater vurderes opp mot gjeldende grenseverdier. Ved overskridelser vil avbøtende tiltak vurderes. Konsekvenser i anleggsperioden skal også beskrives b) Tas til orientering. Det er dessverre slik at flere eiendommer blir liggende i «planskyggen» inntil man får en vedtatt

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		med foreliggende plan, og Olsen er bekymret for helse og livssituasjon videre. c) Det henvises også til støyskjermingstiltak omtalt på folkemøte der hus liggende høyere enn støyskjerming ikke har nytte av skjerming da lyden bærer over. Olsen sin bolig ligger slik til, noe som øker bekymringene for fremtidig situasjon. d) Olsen har dårlig erfaringer knyttet til tidligere sprengningsarbeider i området og skader på eiendommen. Det uttrykkes bekymringer om grunnmuren vil tåle ytterligere rystelser.	reguleringsplan. Dette gjør at man ikke får utnyttet eiendommen fullt ut slik som man kunne ha tenkt seg. Nye Veier gjør det en kan for å holde fremdriften oppe i planprosessen, slik at denne ventetiden skal bli så kort som mulig. Nye Veier håper å få vedtatt planen fram mot sommeren 2022. c) Tas til orientering. Se svar punkt a. Reguleringsplanen skal vise hvilke støyreducerende tiltak som skal gjennomføres i tilknytning til veien, slik som områdeskjermer og støyvoller. Støyberegningen skal vise effekten av støytiltakene. Hvilke eiendommer som skal vurderes med tanke på lokale støytiltak som lokal skjerming av uteplass og/eller fasadetiltak fastsettes i utredningsarbeidet. d) Tas til orientering. Under anleggsperioden vil eiendommer som ligger over tunnelen kunne oppleve noen rystelser som følge av tunneldrivingen. Det vil utarbeides grenseverdier for hvor store rystelser som tillates på den enkelte bygning. Salvestørrelser vil bli tilpasset grunnforhold og bebyggelse i det aktuelle området.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		e) Olsen anmoder at deres bolig blir innløst.	Rystelsesmålere vil bli plassert ut for å holde kontroll på rystelsesnivået i driveperioden. Under drift vil beboere over tunnel normalt ikke merke noen rystelser/vibrasjoner fra tunnelen. e) Tas til orientering. Det er først ved vedtatt detaljregulering at man får endelig oversikt over hvordan de enkelte eiendommene berøres. Berørte grunneiere vil holdes informert. Dersom boligen blir så berørt at Nye Veier vurderer en innløsning i løpet av planprosessen, vil Nye Veier kontakte grunneier direkte.
D29	Kari Skår Dahl og Jan Erik Mandelid (29.05.2021)	a) Dahl og Mandelid er bekymret for ytterligere støy og luftforurensing i sitt bomiljø. De er allerede plaget av støy fra havnen og bygging av ny bro. I tillegg kommer impulsstøy fra russ som stopper ved bensinstasjonen og sementbiler som må fjerne størknet betong, samt jevn støy fra E18 og flytrafikk. Dahl og Mandelid ønsker at det blir gjennomført støymålinger når et mer normalisert støybilde etableres. Mange av boligene i området er fra 60-tallet og har følgelig lite skjerming fra støy. Videre ønskes det at støymålingene blir gjennomført der den blir mest utfordrende.	a) Tas til orientering. Støy og luftkvalitet er to av temaene som skal utredes i reguleringsplanarbeidet, se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy og 6.2.2 Luftforurensning. Det gjennomføres beregninger av støy og luftforurensning, beregningsresultater vurderes opp mot gjeldende grenseverdier. Ved overskridelser vil avbøtende tiltak vurderes. Samlet støy fra vei og fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige vurderes på et overordnet nivå. Det tas

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Dahl og Mandelid engasjerte seg i kampen mot utbygging av havn i Vige, og håper at innspillene som kom inn da og blir hensyntatt i dette prosjektet. c) Det oppfordres til tett beboerdialog, særlig med tanke på eldre beboere i området som ikke har tilgang/kompetanse på nett og teknologi.	utgangspunkt i tidligere utarbeidede støyberegninger for havnevirksomheten. b) Tas til orientering. Vedtatte planer hensyntas og vurderes i det videre planarbeidet. c) Tas til orientering. Nye Veier ønsker god dialog med beboere og andre berørte. Pandemien har gjort det mer utfordrende å oppnå kontakt med interessenter som ikke har tilgang på nett, men det har blitt tilbydd særmøter og befaringer for naboer som har ønsket dette.
D30	Øivind Monsen Nyvoll (29.05.2021)	a) Nyvoll anmoder at planen ikke må vedtas før utredninger knyttet til utfylling i Topdalsfjorden er gjennomført og kvalitetssikret.	a) Tas til orientering. Eventuell utfylling i Vigebukta skal utredes, se planprogrammet kapittel 6.5.7. Utfylling i sjø krever en egen søknad der man har tatt hensyn til naturmangfoldloven, forurensingsloven og vannforskriften. Søknaden må godkjennes før tiltak kan settes i gang. Det vurderes også andre lokaliteter for deponering av overskuddsmasser.
D31	Elisabeth Bryn (30.05.2021)	<u>Merknad 30.05</u>	<u>Merknad 30.05</u>

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		a) Bryn hevder at tiltaket er i strid med flere paragrafer i plan- og bygningsloven, samt vegloven. b) Bryn henviser til retningslinjene i T-1442 om at det skal foreligge oppdatert støysonekart. Bryn informerer om at området allerede er utsatt for støy- og luftforurensing, og at ytterligere forurensing må ses i sammenheng med eksisterende. c) Bryn er bekymret for at boligområdet vil oppleve en vesentlig økning av svevestøv, CO2 og NO2 ettersom det ligger i nærheten av tunnelmunningen.	a) Nye Veier er ikke av den oppfatning at tiltaket er i strid med plan- og bygningsloven og vegloven. Det henvises til svar gitt til Kongsgård 1/Vige Velforening (nr. C5). b) Tas til orientering. Støy og luftkvalitet er to av temaene som skal utredes i reguleringsplanarbeidet, se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy og 6.2.2 Luftforurensning. Det gjennomføres beregninger av støy og luftforurensning, beregningsresultater vurderes opp mot gjeldende grenseverdier. Ved overskridelser vil avbøtende tiltak vurderes. Samlet støy fra vei og fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige vurderes på et overordnet nivå. Det tas utgangspunkt i tidligere utarbeidede støyberegninger for havnevirksomheten. c) Tas til orientering. Se svar punkt a. Luftkvaliteten ved tunnelåpninger skal vies spesiell oppmerksomhet og eventuelle avbøtende tiltak vurderes.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		d) Bryn viser til at tiltaket medfører stort verditap på boligen og at den må innløses med mindre det gjøres omfattende bygningsmessige endringer. <u>Merknad 10.06.2021</u> e) Bryn er sterkt imot planlegging av vei nært eksisterende boligfelt da det medfører luftforurensing og støy. Det uttrykkes bekymring for summen av støy i området. f) Bryn er også svært skeptisk til utfylling i Topdalsfjorden.	d) Dersom eiendommen berøres fysisk av selve veianlegget vil man ha krav på erstatning. Det at man får veien nærmere, man får støy, innsyn, anleggsvirksomhet også videre som kan medføre en redusert markedsverdi/verdiforringelse er momenter som man som hovedregel ikke får erstatning for. Dette betraktes som en alminnelige ulemper og rammer mange eiendommer både langs eksisterende veier og nye veier. Det finnes klar rettspraksis fra Høyesterett rundt dette temaet for at terskelen etter nabolovens tålegrense er svært høy, spesielt når retningslinjene for støy er oppfylt. Se svar til punkt b). <u>Merknad 10.06.2021</u> e) Tas til orientering. Se svar under punkt b og d. f) Tas til orientering. Eventuell utfylling i Vigebukta skal utredes, se kapittel 6.5.7 i planprogrammet. Utfylling i sjø krever en egen søknad der man har tatt hensyn til naturmangfoldloven, forurensingsloven og vannforskriften. Søknaden må godkjennes før tiltak kan settes i gang. Det vurderes

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			også andre lokaliteter for deponering av overskuddsmasser.
D32	Nina Børrestad og Ole Morten Helland (30.05.2021)	a) Børrestad og Helland påpeker at foreslått plan avviker i stor grad fra vedtatt plan kommunedelplan, og at det derfor må vedtas ny kommunedelplan. b) Det foreslås at følgende forhold utredes i ny kommunedelplan: - Omrøring av stedlige forurensede masser i Vigebukta. Det er påvist flere miljøskadelige stoffer i Topdalsfjorden, blant annet som følge av utslipp fra Vige betongfabrikk. - Konsekvenser for boligene på Vige dersom buffersone i gjeldende plan forsvinner. - Kryssing av kvikkleireforekomster på Kongsgårdjordene, Bjørndalssletta og Eg. c) Børrestad og Helland driver ett av de siste gjenværende privateide småbrukene i bynært område og opplyser om unikt dyre- og fugleliv, samt rådyrtrakk over jordet. Foreslått plan vil medføre erverv av hele eller deler av eiendommen, noe de stiller seg negativt til.	a) Tas ikke til følge. Alle veiprosjekt av denne størrelsen krever en reguleringsplan, men det er ikke krav om kommunedelplan eller revisjon av denne. Kristiansand kommune er planmyndighet og har myndighet til å avslå eller godta planer som avviker fra kommunale planer. Det vises til referat fra oppstartsmøte. b) Tas til orientering. Nye Veier vil ikke utarbeide ny kommunedelplan. Det vil imidlertid gjennomføres en konsekvensutredning i forbindelse med detaljreguleringen. Se kapittel 6 i foreslått planprogram for forslag til utredningsprogram. Kartlegging av forurensset grunn er en del av utredningsarbeidet. c) Tas til orientering. Det skal gjennomføres konsekvensutredning av fagtema friluftsliv/by- og bygdeliv, se planprogrammet kapittel 6.3.2 friluftsliv/by- og bygdeliv.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
D33	Oda Rønholt Nilsen (30.05.2021)	a) Nilsen er bekymret for om anleggsarbeidet, samt drift av ferdigstilt tunnel, vil få konsekvenser for eiendommen hennes.	a) Tas til orientering. Under anleggsperioden vil eiendommer som ligger over tunnelen kunne oppleve noen rystelser som følge av tunneldrivingen. Det vil utarbeides grenseverdier for hvor store rystelser som tillates på den enkelte bygning. Salvestørrelser vil bli tilpasset grunnforhold og bebyggelse i det aktuelle området. Rystelsesmålere vil bli plassert ut for å holde kontroll på rystelsesnivået i driveperioden. Under drift vil beboere over tunnel normalt ikke merke noen rystelser/vibrasjoner fra tunnelen.
D34	Anne Karin og Sigmund Ro (31.05.2021)	a) Ro bor i Erling Skakkes vei 12, i umiddelbar nærhet av planlagt vei og er derfor bekymret for støy, støv, forurensing og redusert trivsel. Det etterlyses støymålinger og mer utredninger. Ro opplever det som brutalt og urimelig å få redusert livskvalitet og dårligere bomiljø som følge av planlagt vei. b) Det er investert mye i oppgradering av eiendommen og verditapet som følge av planen gjør det umulig å få en tilsvarende bolig et annet sted.	a) Tas til orientering. Støy og luftkvalitet er to av temaene som skal utredes i reguleringsplanarbeidet, se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy og 6.2.2 Luftforurensning. Det gjennomføres beregninger av støy og luftforurensning, beregningsresultater vurderes opp mot gjeldende grenseverdier. Ved overskridelser vil avbøtende tiltak vurderes. b) Tas til orientering. Dersom eiendommen berøres fysisk av selve veianlegget vil man

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Ro ber Nye Veier skrinlegge forslaget om motorvei gjennom Kongsgård og Vige da det får store konsekvenser for et helt nabolag.	ha krav på erstatning. Det at man får veien nærmere, man får støy, innsyn, anleggsvirksomhet også videre som kan medføre en redusert markedsverdi/ verdiforringelse er momenter som man som hovedregel ikke får erstatning for. Dette betraktes som en alminnelige ulemper og rammer mange eiendommer både langs eksisterende veier og nye veier. Det finnes klar rettspraksis fra Høyesterett rundt dette temaet for at terskelen etter nabolovens tålegrense er svært høy, spesielt når retningslinjene for støy er oppfylt. Se også svar til punkt a. c) Tas til orientering. Konsekvensutredningen skal vise konsekvensene av tiltaket, også lokale konsekvenser.
D35	Trond Torjussen (31.05.2021)	a) Torjussen er veldig imot utbygging ettersom det vil redusere verdien av boligen drastisk. b) Torjussen er også bekymret for svevestøv og gasser som måtte komme rundt tunnelmunningen og lurer på om det er undersøkt hvordan støynivået vil bli med kombinert bil-, båt- og flytrafikk.	a) Tas til orientering. Se også svar til punkt D34 b. b) Tas til orientering. Støy og luftkvalitet er to av temaene som skal utredes i reguleringsplanarbeidet, se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy og 6.2.2 Luftforurensning. Støy og luftkvalitet ved tunnelåpninger skal vies spesiell

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			oppmerksomhet og eventuelle avbøtende tiltak vurderes. Konsekvenser i anleggsperioden skal også beskrives. Samlet støy fra vei og fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige vurderes på et overordnet nivå. Det tas utgangspunkt i tidligere utarbeidede støyberegninger for havnevirksomheten.
D36	Asbjørn og Martha Torjussen (28.05.2021)	a) Torjussens eiendom vil bli direkte berørt av planlagt tiltak og er bekymret på grunn av manglende informasjon rundt erverv av eiendommen. b) Torjussen ser ikke for seg at det er mulig å bo på eiendommen dersom tiltaket realiseres og uttrykker bekymringer om bygningen vil tåle inngrep og rystelser.	a) Tas til orientering. Det er først ved vedtatt detaljregulering at man får endelig oversikt over hvordan de enkelte eiendommene berøres. Berørte grunneiere vil holdes informert. Dersom boligen blir så berørt at Nye Veier vurderer en innløsning i løpet av planprosessen, vil Nye Veier kontakte grunneier direkte. Nye Veier gjør det en kan for å holde fremdriften oppe i planprosessen, slik at denne ventetiden skal bli så kort som mulig. b) Tas til orientering. Under anleggsperioden vil eiendommer som ligger over tunnelen kunne oppleve noen rystelser som følge av tunneldrivingen. Det vil utarbeides grenseverdier for hvor store rystelser som tillates på den enkelte bygning. Salvestørrelser vil bli tilpasset grunnforhold

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Eiendommen er opparbeidet som familietun der flere generasjoner bor sammen. Det er ønskelig å opprettholde denne nærheten til familien. d) Torjussen ønsker også dialog med tiltakshaver dersom planen blir realisert. e) Torjussen hevder at tiltaket strider mot flere bestemmelser i plan- og bygningsloven og vegloven, og at det er grunnlag for innsigelse. f) Det listes også opp flere forhold som vil påvirke eiendommen negativt dersom veien bygges, blant annet verditap. g) Torjussen ber om kart som viser hvilke boliger som blir gjenstand for innløsning. Det bes også om at innløsning gjennomføres ved oppstart av reguleringsplanarbeidet.	og bebyggelse i det aktuelle området. Rystelsesmålere vil bli plassert ut for å holde kontroll på rystelsesnivået i driveperioden. Under drift vil beboere over tunnel normalt ikke merke noen rystelser/vibrasjoner fra tunnelen. Ellers vises det til svar gitt i punkt a. Se også svar til D34 d. c) Tas til orientering. d) Tas til orientering. Se svar til punkt a. e) Nye Veier er ikke av den oppfatning at tiltaket strider mot plan- og bygningsloven eller vegloven. Det henvises til svar gitt til Kongsgård 1/Vige Velforening (nr. C5). f) Tas til orientering. Se også svar til D34 b. g) Se svar under punkt a. Nye Veier har ikke på dette tidspunktet nok grunnlag til å kunne si med sikkerhet hvilke eiendommer som blir innløst.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
D37	Ellen Marie Næss Hald (31.05.2021)	a) Hald kan ikke se på hvilken måte tiltaket vil berøre eiendommen hennes. b) På generelt grunnlag vil Hald motsette seg at traseen går gjennom eller under etablerte boligstrøk. c) Hald tar forbehold om at det vil kreves kompensasjon dersom tiltaket medfører verdiforringelser, skader eller rådighetsbegrensninger.	a) Tas til orientering. Det er planlagt tunnel under Gimle og Otra og eiendommene som ligger over bakken vil ikke bli direkte berørt av veiltaket. b) Tas til orientering. c) Tas til orientering. Skader på eiendommen som følge av anleggsarbeidet vil bli erstattet av Nye Veier. Dersom eiendommer berøres fysisk av selve veianlegget vil grunneieren ha krav på erstatning. Det at en får veien nærmere, får støy, innsyn, anleggsvirksomhet, osv., som kan medføre en redusert markedsverdi/verdiforringelse, medfører som hovedregel ikke erstatning. Dette betraktes som alminnelige ulemper og rammer mange eiendommer både langs eksisterende veier og nye veier. Det finnes rettspraksis fra Høyesterett rundt dette temaet som viser at nabolovens tålegrense, det vil si hvor mye en nabo må tåle av tiltak som påvirker hans eiendom, er svært høy. Dette gjelder spesielt når retningslinjene for støy er oppfylt.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			Det finnes retningslinjer for både støy og støv som prosjektene må følge. Dersom en bolig ligger over terskelverdiene i disse retningslinjene, vil det blir vurdert forskjellige tiltak for å komme under de anbefalte verdiene.
D38	Thomas Eikeland Fiskå (31.05.2021)	a) Fiskå opplever summen av belastninger i nabolaget som en stor påkjenning, enten det er biltrafikk, havneaktivitet, tungtransport eller flytrafikk. b) Fiskå ser på ny ringvei som en mulighet for å vurdere området i helhet, der nabolaget kan få en kompensasjon og støyreduksjon ved at E18 og ny E39 kan støyskjermes mot Kongsgård 1. Ny asfalt vil også hjelpe for å redusere støy. c) Fiskå håper det utfylte området blir pent opparbeidet med grøntarealer og vannlinje. d) Fiskå håper også at det kan bli opparbeidet lokk over innskuddet til tunnelen.	a) Tas til orientering. Støy er et av temaene som skal utredes i reguleringsplanarbeidet, se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy. Samlet støy fra vei og fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige vurderes på et overordnet nivå. Det tas utgangspunkt i tidligere utarbeidede støyberegninger for havnevirksomheten. b) Tas til orientering. Se svar til punkt a) og D37 c). c) Tas til orientering. Områdene rundt veianlegget vil gjennomgå av landskapsarkitekt og opparbeides med grønne innslag. d) Tas til orientering. Plassering og utforming av tunnelportal i Vige vil være gjenstand for optimalisering i det videre planarbeidet.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
D39	Eli-Marie Danbolt Drange (31.05.2021)	a) Drange oppfordrer til at det gjennomføres en grundig konsekvensutredning av hvordan et deponi for overskuddsmasser på Glitre vil kunne påvirke natur og miljø. b) Drange opplyser om at Glitre har et gammelt gårdsmiljø med unik natur og brukes som utgangspunkt for mange turstier. Det er også en populær klatrevegg på Glitre. c) Alternativet som innebærer bru nord for Dalane vil også kunne påvirke turområdet negativt og føre til mer trafikkstøy og luftforurensing i naturområdet.	a) Tas til orientering. Ettersom det er startfasen av planprosessen, er det fortsatt usikkert hvor overskuddsmasser vil deponeres. Løsningen som velges vil bli utredet, se planprogrammet kapittel 6.5.8 Massehåndtering, riggområder og anleggsgjennomføring. b) Tas til orientering. Se svar til punkt a). By- og bygdemiljø / Friluftsliv er et av temaene som skal utredes i konsekvensutredningen, se planprogram kapittel 6.3.2, samt 6.3.3 Naturmangfold og 6.3.4 Kulturarv. c) Tas til orientering. Alternativet med bru i Dalane nord har blitt lagt vekk gjennom silingsprosessen.
D40	Rune Torjussen (31.05.2021)	a) Torjussen mener at kommunedelplanen må endres før det kan utformes tiltaksplan.	a) Tas ikke til følge. Alle veiprosjekt av denne størrelsen krever en reguleringsplan, men det er ikke krav om kommunedelplan eller revisjon av denne. Kristiansand kommune er planmyndighet og har myndighet til å avslå eller godta planer som avviker fra kommunale planer. Det vises til referat fra oppstartsmøte.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Torjussen henviser til EUs vanndirektiv og vannforskriften og at vannkvaliteten i Topdalsfjorden skal forbedres innen 2033. Det uttrykkes tvil om at målsettingen vil nås, samt bekymringer for planter og liv i vannet, dersom Vigebukta fylles med overskuddsmasser. Det oppfordres til at Norconsult utreder konsekvensene av tømning i fjorden, også konsekvenser under anleggsperioden. c) Torjussen anmoder også at det utredes hvilke konsekvenser utfylling kan få for vannkjemi og vannutskiftning. d) Torjussen informerer om at sidevassdragene ved Gillsvann og Drangsvann har rikt biologisk mangfold, samt innehar viktige gyte- og oppvekstområder for sjøørret og lurert på hvorfor de ikke er nevnt i utredningen.	b) Tas til orientering. Ettersom det er startfasen av planprosessen, er det fortsatt usikkert hvor overskuddsmasser vil deponeres. Løsningen som velges vil bli utredet, se planprogrammet kapittel 6.5.8 Massehåndtering, riggområder og anleggsgjennomføring. Utfylling i sjø krever en egen søknad der man har tatt hensyn til naturmangfoldloven, forurensningsloven og vannforskriften. Utfylling i sjø skal utredes, se kapittel 6.5.7 i planprogrammet. Konsekvenser i anleggsfasen vil også utredes. Se også svar gitt til Statsforvalteren (nr A1). c) Tas til orientering. Se svar i punkt b. d) Tas til orientering. Prosjektet innebærer tunnel fra Vige til Grauthelleren og påvirker ikke de vann som nevnes. Dersom man mener at det er noen sammenheng mellom virkning av en utfylling for havn i Vige og oppgang av fisk i vassdragen nord for Varoddbrua, vil en slik vurdering høre hjemme i søknad om utfylling og/eller planer for havn.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		e) Torjussen etterlyser klare mål og tiltak for støyreduksjon før reguleringsarbeidet settes i gang. Det henvises også til retningslinjene i T-1442 og at det skal utredes samlet støybelastning, også fra planlagte tiltak. f) Det foreslås at det utredes om overskuddsmassene fra Ytre ringvei heller kan fylles ut ved KMV ettersom byfjorden har hyppigere vannutskiftning. Utfylling i byfjorden vil også kunne realisere behov for containerhavn i KMV-området og frigjøre område i Kongsgård/Vige. g) Torjussen forutsetter at ingen endelige beslutninger tas før det er avklart hva som skal skje med overskuddsmassene.	e) Tas til etterretning. Støy er et av temaene som skal utredes i reguleringsplanarbeidet, se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy. Samlet støy fra vei og fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige vurderes på et overordnet nivå. Det tas utgangspunkt i tidligere utarbeidede støyberegninger for havnevirksomheten. Reguleringsplanen skal vise hvilke støyreducerende tiltak som skal gjennomføres i tilknytning til veien, slik som områdeskjermer og støyvoller. Støyberegningen skal vise effekten av støytiltakene. Hvilke eiendommer som skal vurderes med tanke på lokale støytiltak som lokal skjerming av uteplass og/eller fasadetiltak fastsettes. Konsekvenser i anleggsperioden skal også beskrives f) Tas til orientering. Plan for håndtering av overskuddsmasser er omtalt i planprogrammet kapittel 6.5.8. g) Tas til orientering. Planen vil ikke vedtas før vi vet hva som skal skje med overskuddsmassene.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		<u>Innspill til planprogram:</u> h) Torjussen reagerer på at planprogrammet ikke legger opp til noen ytterligere utredninger av luftforurensing. Det påpekes at den samlede luftforurensingen fra havnen og Ytre ringvei må utredes, og det nevnes flere andre detaljer til hva utredningen bør inkludere. i) Det savnes flere traséalternativer i planprogrammet, blant annet alternativer med ramper i tunnel tilsvarende løsning på Dalane. Torjussen stiller seg undrene til hvorfor tunnelpåhugget ikke er plassert nærmere fjellmassiver ved E18 og Shell.	h) Dette medfører ikke riktighet. Luftforurensning skal vurderes i det videre planarbeidet, se planprogrammet kapittel 6.2.2 Luftforurensning. Utredningen vil oppfylle krav til behandling av luftkvalitet i arealplanlegging, T-1520. Påvirkning fra fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige vil vurderes. i) Tas til orientering. Det har blitt gjennomført en silingsprosess der flere forskjellige alternativer har blitt vurdert. Terrenget er nokså forskjellig i Dalane og Vige, noe som gjør at en tilsvarende løsning som i Dalane ikke lar seg gjennomføre i Vige. Nye Veier jobber stadig med å utvikle planene for veianlegget og ser på muligheter for å optimalisere kryssløsningene.
D41	Thor Kristian Hanisch (31.05.2021)	a) Hanisch lurer på hvilke konsekvenser en fartsreduksjon fra 110 km/t til 90 km/t ville medført med hensyn til støynivå, ulykkesrisiko, kjøretid, kostnader og krav til dimensjonering.	a) Ettersom veien dimensjoneres for store trafikkmengder, vil ikke lavere fartsgrense utgjøre noen vesentlig forskjell på utformingen. Følgelig ville lavere fartsgrense heller ikke vært utslagsgivende for kostnadene ved å bygge veien. Lavere fartsgrense vil derimot øke kjøretid, noe som reduserer veiens samfunnsnytte. Når

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			det gjelder ulykkesrisiko vil høyere fart normalt gi høyere risiko for ulykker. Nye Veier følger veinormalene der trafiksikkerhet er et avgjørende premiss for utformingen av veien og øvrig anlegg. Det er planlagt fartsgrense 80 km/t i dagsonen i Vige for å tilpasse veianlegget til Varoddbrua. For øvrig vil støy være et av temaene som skal utredes i reguleringsarbeidet, se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy.
D42	Ola Dahl (31.05.2021)	a) Dahl er misfornøyd med medvirkningsprosessen så langt. Det henvises til dialogmøte og at Nye Veier var selektive på hvilke spørsmål de ville svare på og at det ikke ble sendt ut referat med svar på alle spørsmål som ble stilt. Dahl anser det som en skinnprosess som ikke følger de forutsetninger som ble lagt til grunn i oppstartsmøte med kommunen. b) Dahl opplyser om at det er regulert inn ny vei/tunnel fra Lund i samme område som varslet tunnelpåhugg. Videre forutsetter han at Ytre ringvei ikke vil medføre at lokalveien blir flyttet til sjenanse for beboerne og at støy fra denne blir lagt til i beregninger for støy og forurensing.	a) Tas til etterretning. Nye Veier beklager at ikke alle spørsmål ble svart ut i dialogmøtet for Vige og at det ikke ble sendt ut referat. Nye Veier sendte e-post med svar på de spørsmål Dahl ikke fikk besvart i møtet. Nye Veier ønsker god dialog med beboere og andre berørte i det videre planarbeidet og ved høring av planforslaget. b) Tas til orientering. Nye Veier kjenner til at det er avsatt areal til tunnel i dette området i kommunedelplanen for havnen. Tunnelen er ikke regulert. Ytre ringvei skal ikke være til hinder for utbygging av lokalvei. Samlet støy fra vei og fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige vurderes på et overordnet

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Dahl lurer på om Ytre ringvei vil påvirke plan for fremtidig jernbanespor fra havna. d) I forhold til luftforurensing forventer Dahl at Nye Veier vil formidle beregnede verdier og hvilke tiltak som skal gjøres for å overholde grenseverdier. e) Dahl forutsetter at det totale støybildet beskrives, ikke bare støy fra Ytre ringvei isolert sett.	nivå. Det tas utgangspunkt i tidligere utarbeidede støyberegninger for havnevirksomheten. På generelt grunnlag er det kun vedtatte reguleringsplaner som inngår i sumbelastningsvurderinger. c) Ytre ringvei vil ikke påvirke mulighetene for å etablere jernbanespor til havna i fremtiden. d) Tas til orientering. Luftforurensing vil utredes som del av planprosessen, se kapittel 6.2.2 Luftforurensing i planprogrammet. Dersom beregningene viser forurensing over tillatte grenseverdier vil det vurderes ulike avbøtende tiltak for å redusere verdiene slik at de havner under grensen. Dette arbeidet sammenstilles i konsekvensutredningen som blir offentliggjort og lagt ut på høring/offentlig ettersyn. e) Tas til orientering. Samlet støy fra vei og fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige vurderes på et overordnet nivå. Det tas utgangspunkt i tidligere utarbeidede støyberegninger for havnevirksomheten.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		f) Videre ønskes det at veien tilfredsstiller fremtidige støykrav, selv om de ikke nødvendigvis er vedtatt enda. g) Dahl spiller inn et forslag til løsning i Vige som følger dagens E18 i større grad. Dahl mener dette ikke er vurdert i silingsnotatet. I merknaden er det lagt ved figur av forslaget. h) Det opplyses om at man over Varoddbrua oppnår langt høyere fart enn vanlig på sykkel og at dette bør hensyntas ved utformingen av sykkelbrua.	f) Tas til følge. Støyutredninger vil ta utgangspunkt i T-1442 av 2021. Teksten i planprogrammet kapittel 6.2.1 har blitt oppdatert slik at det vises til nylig revidert støyretningslinje. g) Tas til orientering. Denne løsningen har vært vurdert i silingsprosessen, se silingsnotat. En slik løsning viste seg å være komplisert og kostbar, i tillegg er det krav om at dagens vei må kunne være operativ gjennom hele anleggsperioden. Dette vil ikke la seg gjøre på en hensiktsmessig måte om man anlegger ny vei i flukt med dagens vei. h) Tas til orientering.
D43	Silje Hauge m. fl (31.05.2021)	a) Hauge m.fl. er fornøyd med at foreslått kryssalternativ legges på sørsiden av E18 i Vige. Med denne løsningen skjermes man naturområder og kystlandskap på Varen og i Narviga. <u>Innspill til planprogram:</u> b) Hauge m.fl. synes planavgrensningen er for stor, særlig i retning Narviga, nord for E18. Det ønskes at disse områdene tas ut av planområdet for å sikre de mot eventuell bruk til	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Plangrense vist i planprogram er å anse som «varslingsgrense». At et område ligger

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		riggområder og massehåndtering. Forslag til ny plangrense er lagt ved i innspillet. c) Det etterlyses at planprogrammet inneholder føringer for utredning av et nullalternativ. Det henvises til kommunedelplan for Ytre ringvei der anslått trafikk som ikke er lokal utgjør en liten andel. Det uttrykkes tvil om utbygging av veien er riktig bruk av offentlige midler og bompenger og om nytten er stor nok. d) Hauge m.fl. påpeker at dimensjonering for fartsgrense 110 km/t medfører høyere kostnader og større veianlegg, noe som ikke egner seg i bynære områder og som bidrar til unødige store inngrep. Det bes om at planprogrammet legger føringer for at dimensjonering for lavere fart utredes.	innenfor varslingsgrensen betyr ikke nødvendigvis at det vil skje tiltak der. Ettersom det er tidlig i planprosessen er det fortsatt usikkerhet knyttet til utformingen av prosjektet og grensen er derfor romslig. Plangrensen fastsettes senere i planprosessen og vil utgjøre et mindre område enn varslingsgrensen. c) Tas til følge. Det vises til oppdatert kapittel 6.1 i planprogrammet, hvor utredning av referansealternativet (tidligere kalt nullalternativet) omtales. d) Tas ikke til følge. Ettersom veien dimensjoneres for store trafikkmengder, vil ikke lavere fartsgrense utgjøre noen vesentlig forskjell på utforming av tunnelen. Følgelig ville lavere fartsgrense heller ikke vært utslagsgivende for kostnadene ved å bygge veien. Lavere fartsgrense vil derimot øke kjøretid, noe som reduserer veiens samfunnsnytte. I dagsonen i Vige vil likevel fartsgrensen reduseres til 80 km/t for å tilpasses Varoddbrua.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		e) Videre skrives det at punkt 4.8 i planprogrammet gir en mangelfull beskrivelse av Vige, og at den bør oppdateres med beskrivelser fra silingsrapport. f) Det opplyses om at det er flere verdier innenfor planområdet enn det som beskrives under punkt 4.6 om kulturarv. Kulturmiljøet med våningshus og sjøbu på Varen nevnes, samt Krutthuset på Varodden.	e) Tas til orientering. Planprogrammet gir kun en kort beskrivelse av verdiene i området. Planområdet vil bli nærmere beskrevet i planforslagets planbeskrivelse. f) Tas til orientering. Se for øvrig svar i punkt e).
D44	Idar Støwer (31.05.2021)	a) Det undres om anlegget er svært overdimensjonert dersom gjennomgangstrafikken kun utgjør 20-30%. b) Støwer håper prosjektet skrinlegges og at trafikkproblemene løses med kollektivtransport og varetransport via jernbane. <u>Innspill til planprogram:</u> c) Støwer mener planprogrammet er uklart i forhold til hvilke trafikkmengder og prognoser som legges til grunn.	a) Tas til orientering. Veien skal utformes og dimensjoneres for trafikkprognoser i 2050. Det er beregnet at ca 30 % trafikk på strekningen gjennom Kristiansand sentrum kan rutes utenom sentrum. b) Tas til orientering. Ytre ringvei-prosjektet er primært for næringstrafikk og gjennomgangstrafikk. Kollektivtransport og gange/sykkel vil ikke kunne løse utfordringene på strekningen i dag. c) Trafikkberegninger og trafikale forhold skal utredes nærmere i videre planarbeid, se kapittel 6.5.3 i planprogrammet. Det gjennomføres beregninger av trafikkmengder for framtidig situasjon i

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		d) Han lurer også på hva som er tenkt rundt nullvekstmålet i personbiltrafikken. e) Det opplyses om at Parisavtalen har medført flere nasjonale mål og retningslinjer som ikke er nevnt i plangrunnlaget. f) Støwer lurer på om det kun er klimautslipp i anleggsfasen som skal beregnes og utredes. Han mener det også bør utredes utslipp fra trafikken i driftsfase. Det er ikke tilstrekkelig å bare vise til elektrifisering av bilparken ettersom tyngre kjøretøy vil ha forbrenningsmotor i overskuelig fremtid.	henhold til gjeldene metodikk og føringer (som i NTP 2022-2033). d) Det gjennomføres beregninger både med og uten bompenger (bompengering). Bompenger vil ha en dempende effekt på bilbruk til Kristiansand. En full analyse av hvilke tiltak som må legges til grunn for å oppnå nullvekst i avtaleområdet i/rundt Kristiansand er imidlertid ikke planlagt gjennomført. Nullvekstmålet gjelder for den lokale persontransporten og ikke for fjerntrafikk og næringstrafikk. e) Tas til orientering. Overordnede føringer for planen vil bli nærmere beskrevet i planbeskrivelsen til planforslaget. f) Det vil utredes klimautslipp både fra anleggsfase og fra driftsfase, se kapittel 6.2.3 i planprogrammet. Klimautslipp i driftsfasen beregnes blant annet med utgangspunkt i trafikkmengder, hastighet, stigningsforhold og prognoser for fordelingen av fossile/ikke fossile, samt lette og tunge, kjøretøy.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
D45	Kine Ljosdal (31.05.2021)	a) Ljosdal stiller seg bak innspillet fra Dalane Velforening. b) Ettersom Ljosdal bor nær jernbanen er hun bekymret for den samlede støyen fra vei, tunnel og rundkjøringer i tillegg. Det foreslås samarbeid med Bane NOR for å etablere og forbedre støyskjerming. Dette ville gjort at flere ville stilt seg positivt til tiltaket og følt seg mer ivaretatt. c) Det opplyses om at det er målt over 71 desibel fra passerende godstog, og at dette er helseskadelig. Kommuneoverlegen vil kontaktes i forbindelse med eksisterende støynivå.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Støy er et av temaene som skal utredes i reguleringsplanarbeidet, se planprogrammet kapittel 6.2.1 Støy. Reguleringsplanen skal vise hvilke støyreducerende tiltak som skal gjennomføres i tilknytning til veien, slik som områdeskjermer og støyvoller. Støyberegningen skal vise effekten av støytiltakene. Hvilke eiendommer som skal vurderes med tanke på lokale støytiltaks som lokal skjerming av uteplass og/eller fasadetiltak fastsettes. I denne sammenheng vil evt. støybidrag fra jernbane bli vurdert. Konsekvenser i anleggsperioden skal også beskrives. c) Tas til orientering. Støy fra både vei og jernbane beregnes som gjennomsnittsnivåer over døgnet. For maksstøy ved passering av tog eller store kjøretøy gjelder andre støygrenser.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		d) Ljosdal henviser til dialogmøtet i Dalane der det ble presentert at trafikkøkningen mellom rundkjøringene ikke ville øke noe særlig. Det påpekes at trafikken vil øke mer på de øvrige veiene og at dette må betraktes som en del av trafikkbildet i Dalane. e) Ljosdal sier de har utfordringer med rystelser og vibrasjoner som følge av togtrafikken, og lurer på hvordan tunnel vil påvirke dette i tillegg. f) Ljosdal vil få direkte siktlinje fra veranda og stue til tunnel og rundkjøring og tror det vil bli svært vanskelig å skjermes. Det ønskes at huset blir innløst dersom tiltaket gjennomføres.	d) Tas til orientering. Den økte trafikken på de øvrige veiene vil betraktes som del av trafikkbildet og vil inngå i støyberegninger. e) Tas til orientering. Under anleggsperioden vil eiendommer som ligger over tunnelen kunne oppleve noen rystelser som følge av tunneldrivingen. Det vil utarbeides grenseverdier for hvor store rystelser som tillates på den enkelte bygning. Salvestørrelser vil bli tilpasset grunnforhold og bebyggelse i det aktuelle området. Rystelsesmålere vil bli plassert ut for å holde kontroll på rystelsesnivået i driveperioden. Under drift vil beboere over tunnel normalt ikke merke noen rystelser/vibrasjoner fra tunnelen. f) Det er først når planen er vedtatt at man får endelig oversikt over hvordan den enkelte eiendom berøres. Skulle det være slik at man i løpet av planprosessen vurderer en innløsning vil Nye Veier kontakte grunneier direkte. g) Tas til orientering.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		g) Bilde av utsikt fra stue i 2. etasje samt lydopptak av passerende tog er vedlagt innspillet.	

4 Appendix (i) – Bærekraftsvurderinger knyttet til CEEQUAL-manualen

I tabell 4-1 oppsummeres fagrapportens arbeid med økonomisk / miljømessig / sosial bærekraft i henhold til relevante krav i CEEQUAL-manualen.

Tabell 4-1: Bærekraftsvurderinger knyttet til CEEQUAL-manualen.

Krav i CEEQUAL-manualen	Relevant avsnitt med dokumentasjon i dette dokument	Kommentar
3.1.1 «Initial community consultation»	Kapittel 2 «Oppsummering av høringsuttalelser samlet» og kapittel 3 «Oppsummering av høringsuttalelser enkeltvis».	Beskrivelse av hvilke innspill både offentlige instanser, private næringsinteressenter, beboergrupper, naboer og private hjemmelshavere har hatt til varsel om planoppstart og forslag til planprogram. Vurdering av hvordan forslagstillere vurderer de enkelte innspill. Forslagsstillers vurderinger er diskutert og forankret internt hos planrådgiver og hos oppdragsgiver. Dokumentet vil bli offentlig tilgjengelig både for innsenderne og befolkningen for øvrig, når planprogrammet fastsettes politisk.
3.1.2 «Further community consultation»	Kapittel 2 «Oppsummering av høringsuttalelser samlet» og kapittel 3 «Oppsummering av høringsuttalelser enkeltvis».	Innspillene er gitt i tidlig fase, men flere av innspillene inneholder likevel konkrete forslag til løsninger som skal vurderes i det videre planarbeidet.
3.1.3 «Stakeholder consultation on effects during construction and operation»	Kapittel 2 «Oppsummering av høringsuttalelser samlet» og kapittel 3 «Oppsummering av høringsuttalelser enkeltvis».	Flere av innspillene inneholder konkrete opplysninger og spørsmål knyttet til hvordan bomiljø og næringsliv blir berørt av de planlagte tiltakene.
3.1.7 «Recording community comments»	Kapittel 1 «Oversikt høringsinnspill» og 3 «Oppsummering av	Oversikt over alle skriftlige innspill som har kommet til varsel om planoppstart og høring av planprogram. Innspillene er kategorisert etter type avsender og datert med når de er mottatt.

	høringsuttalelser enkeltvis».	
3.1.8 «Assessing community during design»	Kapittel 2 «Oppsummering av høringsuttalelser samlet» og kapittel 3 «Oppsummering av høringsuttalelser enkeltvis», herunder kolonnen med «Forslagsstillers kommentar».	Forslagsstillers vurderinger er diskutert og forankret internt hos planrådgiver og hos oppdragsgiver. Der det har vært relevant har opplysninger i innspillene ført til endring av forslag til planprogram og vedlagt silingsnotat.